

Flacăra

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

22

Anul XV nr. 22 (574)
28 mai 1966

VIZIT

În zilele de 20, 21, 22 și 23
tovarășii Nicolae Ceaușescu,
Gheorghe Apostol, Emil Băncuș,
Iosif Banc și Virgil Troianescu
făcut o vizită în regiunile
Suceava.

Pretutindeni, pe frum

Iașul, care evocă cu putere istoria și exprimă viu patosul înnoitor al construcției socialiste, i-a primit pe conducătorii de partid și de stat cu brațele pline de flori.

Prin tradiție, Piața Unirii este locul marilor adunări cetățenești, al marilor manifestări de masă din Iași. În Piața Unirii, unde în urmă cu 107 ani înaintașii noștri au încins hora bucuriei cinstind unirea Principatelor Române, conducătorii de partid și de stat s-au întâlnit cu locuitorii Iașului.

Popas la Cooperativa agric
producție din Dumbrăveni,
che așezare din podișul S
pomenită și în hrisoavele d
rului Alexandru cel Bun.

CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT ÎN REGIUNILE IASI ȘI SUCEAVA

meleaguri ale Moldovei, locuitorii acestor străvechi ținuturi românești, leagăn al unui trecut glorios și al unor mari înfăptuiri ale prezentului socialist, au făcut oaspeților o primire caldă, entuziastă, izvorâtă din inimă.

Vizita la uzinele textile „Moldova” din Botoșani. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se interesează de condițiile de muncă, întrebă pe muncitori despre utilajul modern și adresează celor prezenți urări de sănătate și fericire, de noi succese în muncă.

La Muzeul Unirii, monument istoric al unei epoci de strălucită afirmare națională, oaspeții urmăresc cu atenție prețioasele mărturii și documente care vorbesc despre lupta înaintașilor noștri, înflăcărați patrioți, pentru unire, pentru libertatea și independența țării.

La istorica cetate a lui Ștefan cel Mare. Niciodată și nimeni n-a putut cuceri cu armele aceste ziduri ale Sucevei. Până și oștile lui Mahomed al II-lea, cel ce cucerise cetatea Bizanțului, s'au izbit zadarnic de zidurile cetății lui Ștefan.

din paie

Cei 600 de membri ai cooperativei meșteșugărești „Prestarea” din Sighișoara au ajuns adevărați măestri ai împletiturilor din paie. Produsele realizate de ei cunosc o largă răspândire în țară și chiar peste hotare, unde ajung pe calea exportului sau aduse de turiștii care ne-au vizitat țara. Cooperativa produce în prezent nu mai puțin de 150 de

sortimente, obiecte de larg consum: pălării de plajă, sacoșe de piață, genți, numeroase tipuri de coșuri și coșulețe la care s-au adăugat recent noi obiecte: penarul școlăresc, trusa cosmetică pentru turism și plajă, cadre pentru tablouri și altele.

V. F.

sidef sintetic

La fabrica „Chimica” din Cluj s-a obținut recent un nou produs: sideful sintetic anorganic, care înlocuiește cu bune rezultate sideful natural împatnat.

Față de sideful obișnuit, organic, noul produs sintetic prezintă — în afară de prețul de cost mult inferior — și o seamă de alte avantaje,

printre care rezistență sporită la prelucrare și efect estetic superior. După ce a trecut cu succes probele tehnologice s-a început utilizarea noului produs la sidefarea plăcilor din mase plastice necesare în fabricarea unor obiecte decorative.

Fl. P.

frumosul hotel brașovean

La Brașov s-a inaugurat zilele acestea noua aripă a hotelului „Carpați”. E vorba de o construcție modernă, cu opt etaje, legată de vechea clădire a hotelului printr-un hol. Anexa respectivă cuprinde 200 de camere, ceea ce face ca numărul total de camere de care dispune acum marele hotel brașovean să se ridice la 322 (în total 600 locuri).

Proiectantul noii aripi (ținărul arhitect Iancu Rădăcină) a folosit multe idei originale atât în ce privește construcția clădirii cât și a interioarelor.

Iată câteva caracteristici ale noului hotel: ușile de la intrare (din cristal) se deschid și se închid automat (acționate de o celulă fotoelectrică). Holul, construit în întregime din marmură de Rușchla, are o suprafață totală de peste 1 000 mp; numai unul din covoa-

rele acestui hol (fabricat special la Cislădie) are 100 mp. Pardoselile tuturor camerelor sint acoperite cu mochetă. Încălzirea se face nu prin radiatoare obișnuite, ci prin plafon radiant. Mobilierul, lămpile, stilul aranjamentului fiecărei camere dovedește fantazie și gust. Nu există cameră fără baie, iar 40 la sută din camere sint inzestrate cu televizoare, telefoane, aparate de radio.

Pe terasa noii clădiri s-a amenajat un loc pentru plajă. Hotelul „Carpați” mai dispune acum de un bar în plus (la subsol), cu scenă rulantă, pentru program de vară; de asemenea s-au amenajat o florărie proprie, cu pereții din sticlă (florile sint din serele hotelului) și o cofetărie foarte elegantă.

F. B.

coperta noastră

De Ziua copilului.

Fotografie de Sorin DAN

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE:** 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poli-grafic „Casa Scintei”.

pădurile pe litoral

Admirabilul decor al litoralului românesc a început de curând să fie supus unei noi acțiuni menite a-l înfrumuseța și mai mult. Este vorba de crearea lizierei de păduri de-a lungul coastei.

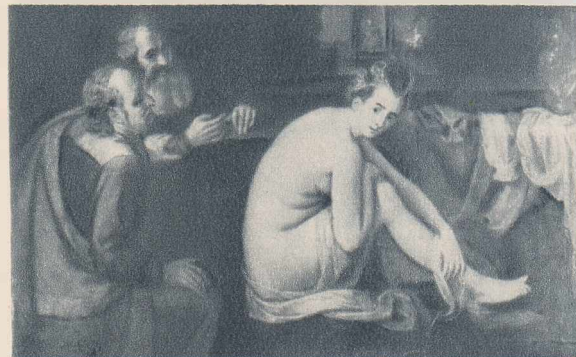
Prima porțiune supusă împăduririlor este o zonă dintre Mangalia și Constanța (de-a lungul traseelor turistice). Până acum, 126 ha din această parte a coastei au și fost împădurite sau completate cu mesteceni, ienuperi și diferite alte specii de arbori care se adaptează condițiilor solului. În jurul lacului Tatlagiacul Mare se plantează de asemenea puieți de arbori de talie înaltă: stejar, plop etc. Plantări asemănătoare se fac și în jurul orașului Constanța. La Ma-

maia vor fi plantați măsline sălbatici.

Paralel cu aceste lucrări Direcția regională de economie forestieră a început și acțiunea de refacere a fondului forestier din interiorul Dobrogei: pădurile de la Valul lui Traian și Murfallar. În ceea ce privește pădurea de la Murfallar (cîteva sute de hectare), ea se amenajează în așa fel încît o porțiune să constituie un loc de agrement pentru localnici și pentru oaspeții estivali. În acest scop, în pădure se deschid alei asfaltate se construiesc pavilioane, restaurante, umbrare și o craminde se va vinde vin din podgoriile locale.

B. B.

noutăți la Brukenthal

Capodopera lui Frans Floris.

La Muzeul Brukenthal continuă seria identificărilor de tablouri. Cercetările începute cu un deceniu în urmă au dus la stabilirea autorilor unor valoroase pinze aflate în cunoscuta galerie sibiană. După Tizian, Van Dyck, Agostino Carracci, de curînd au fost identificate pinzele altor doi artiști: Sebastiano Ricci și Frans Floris.

„Medor și Angelica”, pinză remarcabilă a Muzeului Brukenthal, era considerată pînă de curînd o lucrare a lui Jacopo Amigoni (1675-1752). Toate cataloagele vechi ale galeriei, de la 1844 încoace, remarcîndu-i valoarea și frumusețea o consemnau ca atare. Și totuși compararea lucrării cu un tablou de la Muzeul de artă al republicii, cu certitudine un Amigoni, lăsa să se observe unele diferențieri stilistice și de tehnică. Ochiul atent al specialistului bănuia în pinza de la Sibiu mina unui alt pictor, fără îndoială tot un venețian, dar de o valoare mai mare, mai puțin dulceag decît Amigoni și de o factură mai liberă. Cu sprijinul prof. Roberto Longhi din Florența și al prof. Antonio Morassi din Milano s-a stabilit recent că tabloul este în realitate opera lui Ricci.

Sebastiano Ricci (1659-1734) este primul dintre pictorii italieni care încearcă, după 1700,

să se detașeze de patetism și artificiiile retoricii baroc Ricci e mai poetic, mai grătos, de o spontaneitate mai expresivă. El este un maestru al coloritului, extrem de personal, ceea ce face ca să i plasat azi printre fruntașii picturii italiene din secolul XVIII-lea. În lucrarea citată pictorul s-a inspirat din cel bra operă literară „Orlando Furioso”. Iubirea dintre Angelica, principesa saracenă (care însuși Orlando se îndrăgosteste) și Medor, un soldat saracen, este episodul amoroș cel mai important al vestitei operă a lui Ariosto.

„Suzana la baie, pîndită doi bătrîni” (pinză 119x119 cm) a fost de curînd identificată ca operă certă a vestitului pictor Frans Floris (1557), supranumit Rafaelul mand. Lucrătorii galeriei, care au curățat tabloul, au avut surpriza să descopere sîmțurile bătrînilui de pe lăustradă înscrispita F.F. (Frans Floris fecit) și dat 1565.

Se crede că tabloul provine din colecțiile din Praga împăratului Rudolf al II-lea sau din colecțiile din Stockholm ale reginei Cristina Suediei. Tabloul, pictat cinci ani înainte de moarte, poate fi considerat una din capodoperele lui Frans Floris.

Tr. PROSA

În anul — vedetă '66

Teșăturile din in constituie, la ora actuală, „vedeta” sezonului de vară. Revistele de modă internaționale, publicațiile noastre de specialitate le recomandă călduros; la diversele prezentări bucureștene de modă ele apar în confecții foarte reușite... Și totuși în magazine nu poate fi găsit nici un metru de in pentru rochiile de vară. De ce oare? Întrebarea o adresăm, în mod firesc, unuia din cunoscuții producători de teșături de in și cinepă, fabrica „Unirea” din București. Tov. inginer-șef

adjunct Elena Ionescu ne arată mai întii colecțiile pregătite pentru trimestrele următoare.

— Creatoarele noastre realizează un număr de 35 contexturi noi și 75 de imprimeuri, ținînd seama de recomandările modei actuale teșăturile au aspectul etanș, cu efecte de carouri menite să scoată în evidență contexturi rare, răcoroș imprimate cu flori mărunte, desene geometrice etc. În reprezentanții comerțului vechi și îndărătnice rezistență față de teșăturile din in. am reușit de loc să-i conv-

gem asupra însușirilor estetice și practice ale inului.

— Și care le sînt argumentele ?

— El consideră că țesătura nu „se cere”, fiindcă ar avea, chipurile, un aspect grosier, prea aerat, cînd știut este că tocmai aceasta constituie farmecul inului. Ni s-a mai reproșat, de asemenea, că inul este șifonabil...

— Aici s-ar putea să albe dreptate...

— Dar noi am reușit să reducem cu mult gradul de șifonabilitate, amestecînd inul cu fire sintetice sau cu viscoză. Aplicîndu-i diverse tratamente chimice am realizat țesături foarte frumoase, mai

rezistente decît cele din in pur, ușor lavabile și cu aspectul unor țesături ușoare de lînă. Rețineți numele articolului „Imprimoc”: este o țesătură excelentă.

— Și avem speranțe în acest sens ?

— Deocîndată am primit unele comenzi de la F.C.T. „București” și „Arta model”. Numai că aceste comenzi ocupă doar 2 la sută din planul nostru de producție...

— Și restul de 98 la sută ?

— Pînă la vara viitoare poate vom cîștiga printre lucrătorii din comerț mai mulți aliați ai țesăturilor de in...

S. DIMA

arta culinară în concurs

Sărmăluțele moldovenești, varza „à la Cluj”, ciobă peșcărească de Tulcea, ghiveciul slătinean, gîsca ardelenescă, frigărui haiducești și sărmăluțe în foi de ștevie ori plăcinte „poale-n briu” sînt specialități culinare cărora generațiile mai vechi le-au cunoscut din plin savoarea, întemeindu-le și un binemeritat renume. Pentru a întregi bucatăria modernă cu aceste creații ale tradiției noastre, întreprinderile de alimentație publică ale Ministerului Comerțului Interior s-au angajat într-un original concurs, a cărui notă caracteristică este valorificarea la scară republicană a specificului gastronomic local. Faza regională a fost consacrată cîteva sute de rețete aparținînd unor virtuozii ai genului, cărora li s-a decernat titlul de „maestru în arta culinară” și care s-au străduit să valorifice prin ele

cele mai autentice precepte ale bucătăriei românești. Aceste rețete au fost introduse pe listele de bucate ale restaurantelor, urmînd să fie verificate și apreciate, încă o dată, de către consumatori. Pentru faza republicană a concursului, care va avea loc în curînd în Capitală, specialiștii întreprinderilor de alimentație publică din toate regiunile țării pregătesc noi produse, astfel încît cifra totală a rețetelor ce vor fi înregistrate de juriu va ajunge, după unele aprecieri, la peste 2.000. Cu acest prilej se va organiza și o expoziție în cadrul căreia vizitatorii vor putea cunoaște — și bineînțeles vor putea gusta — rodul acestei munci de creație orientate spre valorificarea în condițiile actuale a specificului culinar național și local.

N. P.

coranul lui osman pașa

Acum un sfert de veac (în 1941), Liceului „Matei Basarab” din București i s-a făcut o donație: Coranul care aparține lui Osman Pașa, comandantul oștilor turcești, împotriva cărora armata noastră a luptat, la 1877, pe cîmpurile Bulgariei, în războiul pentru independență. Prețioasa donație a fost făcută în numele succesorilor unui sergent pe frontul de la Plevna și unul din paznicii lui Osman Pașa, capturat rănit pe cîmpul de luptă.

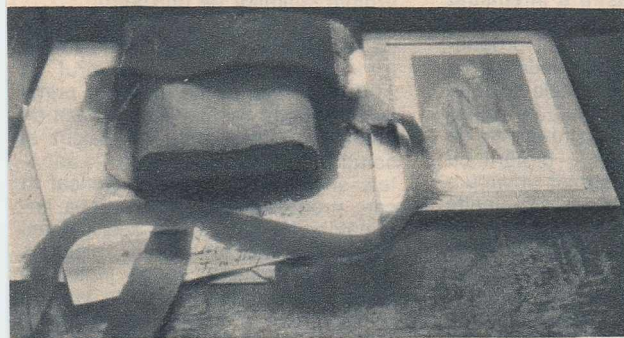
Cum a ajuns acest Coran în posesia lui Paul Lucasiewicz ? În luptele pentru cucerirea fortăreței Plevna, în ziua de 28 noiembrie 1877, Osman Pașa a fost rănit. luat prizonier de către români, el a fost îngrijit în lazaretele noastre. Din garda care păzea pe prizonieri făcea parte și Paul Lucasiewicz.

După ce Osman Pașa a părăsit lazaretul, sergentul român a găsit o carte de rugăciuni (Coran) care aparține comandantului turc. Se crede că versetele cuprinse în acest Coran ar fi fost transcrise chiar de către Osman Pașa, conform unor vechi datini turcești, care cereau ca textele să fie scrise chiar de mina credinciosului respectiv.

În vitrina în care este păstrat Coranul sînt depuse și cîteva fotografii ale lui Paul Lucasiewicz care-l prezintă în uniformă de militar (după războiul din 1877 el a rămas în cadrele armatei și a participat la războaiele de la 1913 și 1916-1918, ajungînd pînă la gradul de locotenent-colonel). El a murit la 16 martie 1938 în vîrstă de 80 de ani.

S. ALBU

Într-un sac de protecție se află Coranul lui Osman Pașa; alături poate fi văzută fotografia lui Paul Lucasiewicz.

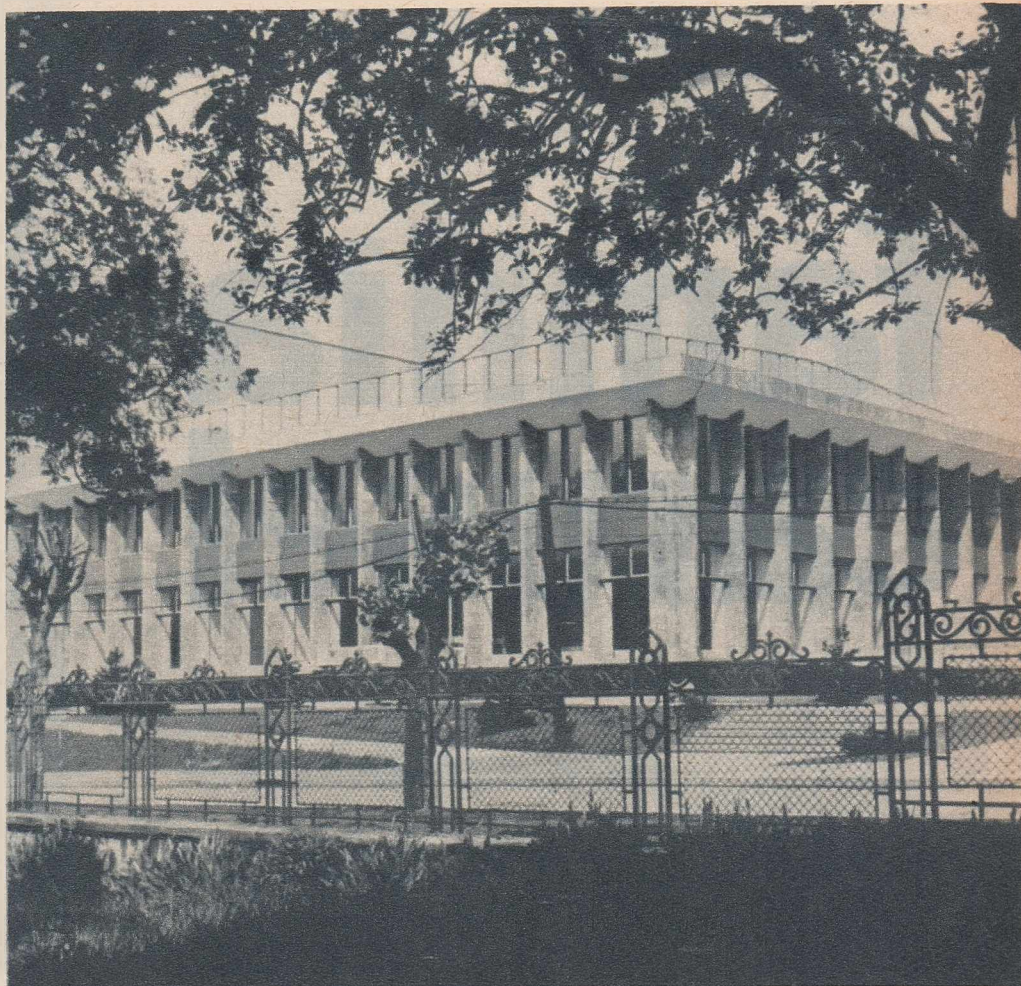

tehnică și documentare

Institutul de documentare tehnică al Republicii Socialiste România, continuîndu-și și dezvoltîndu-și activitatea începută

în 1949, a obținut în ultima vreme rezultate ce depășesc substanțial realizările din ani precedenți. Astfel, sub egida

casa de cultură a minerilor

La Petroșani a fost dată în folosință acum cîteva zile o frumoasă casă de cultură. Construcția ei, modernă, cuprinde o sală de spectacole cu 800 de locuri și prevăzută cu cabină pentru proiecții cinematografice; încă o sală, de conferințe, cu 120 de locuri; o sală de dans cu bar, o bibliotecă, încăperi pentru cercurile de artă plastică, muzică, foto și balet, săli pentru jocuri de șah și altele. Scena sălii de spectacole are o suprafață de 270 mp, o fosă încăpătoare pentru orchestră și cabine pentru actori.

institului s-au publicat, între altele: 75.000 de referate de documentare tehnică în Buletinul de referate pe care-l editează; 5.000 de articole de specialitate în publicația Prezentări de prospecte de aparate; 13.000 de articole în cele 57 de serii ale Caietelor selective; 2.500 de prezentări de inovații importante pentru dezvoltarea economiei țării în Caietele de inovații; 500 de caiete și colecții cu lucrări privind experiența agriculturii noastre, folosirea tehnicii moderne în industrie și experiențele muncitorilor și maștrilor, într-un tiraj total de aproape 500.000 de exemplare și, de asemenea, într-un tiraj de 44.000 de exemplare, diferite materiale documentare destinate conferințelor tehnice din întreprinderi.

La cererea beneficiarilor au fost întocmite 3.000 de cerțări bibliografice, iar din revistele străine de știință și tehnică au fost traduse 255.000 de pagini. Totalizate, pe cei 17 ani de activitate ai institutului, paginile de documentare elaborate și puse la dispoziția economiei noastre naționale se cifrează la mai multe milioane.

Biblioteca institutului — cea mai mare bibliotecă tehnică din țară — dispune de 203.000 volume și peste 1.000.000 de reviste științifice, tehnice și economice provenite din toate țările lumii. În decursul anului 1965, un număr de 30.000 de cititori au consultat aproape 200.000 din aceste cărți și reviste.

Pentru ținerrea la zi a fondului de publicații, institutul are legături permanente cu 511 edituri și societăți științifice din 39 de țări.

Ion MUNTEANU

în ostrovul șimian

Realizarea sistemului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier pune — printre altele — și problema conservării unor monumente istorice importante, cum sînt: cetatea Ada-Kaleh, fortificațiile medievale Tri-Kule din comuna Șvinița, cetatea Drencova și altele.

Încă de pe acum specialiștii Direcției monumentelor istorice din cadrul C.S.C.A.S. au întocmit un vast proiect de strămutare, protejare și consolidare a monumentelor istorice din zona Porților de Fier.

Ce monumente vor fi strămutate ? Bineînțeles, înainte de toate, cetatea de pe insula Ada-Kaleh, amintită încă din 1430 de Redwitz, căpetenia ordinului teutonic așezat în acea vreme în Banatul Severinului.

Această treabă nu-i, desigur, ușoară. Cum se vor descurca toșuși specialiștii ? În primul rînd prin întocmirea unei documentații științifice amănunțite (începute deja de multă vreme) asupra monumentului în situația lui actuală (relevarea ansamblului de fortificații, fotografierea lui, ridicarea topografică, realizarea unei machete care să păstreze pentru viitor imaginea actu-

ală), apoi prin mutarea în Ostrovul Șimian, nu departe de Tr. Severin, deci tot pe o insulă (cu care se aseamănă în ceea ce privește forma, mărimea, structura geologică și microclimatul), a celor mai însemnate porțiuni și elemente de fortificație: porțile de intrare, unele bastioane și sectoare din galeriile boltite, care constituiau sistemul de apărare caracteristic epocii respective, profilaturile de piatră etc.

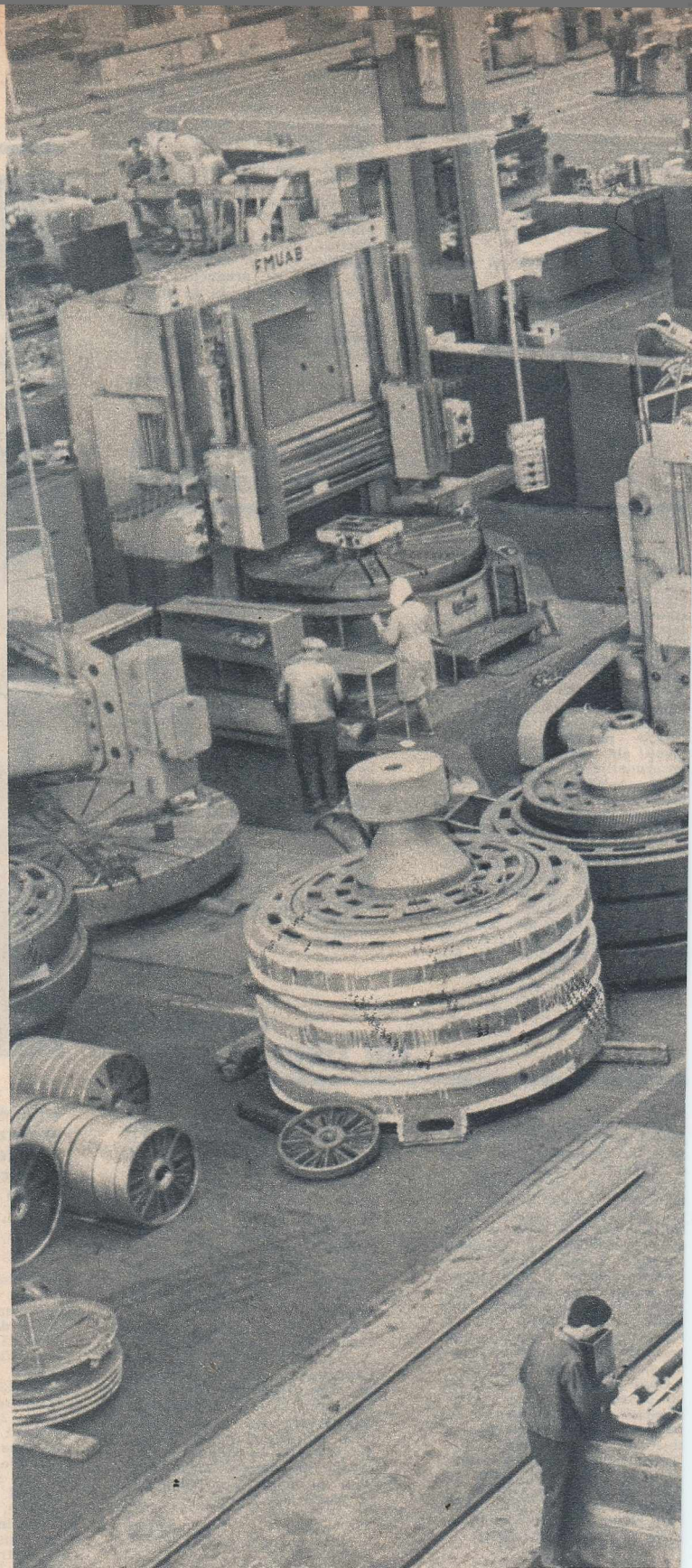
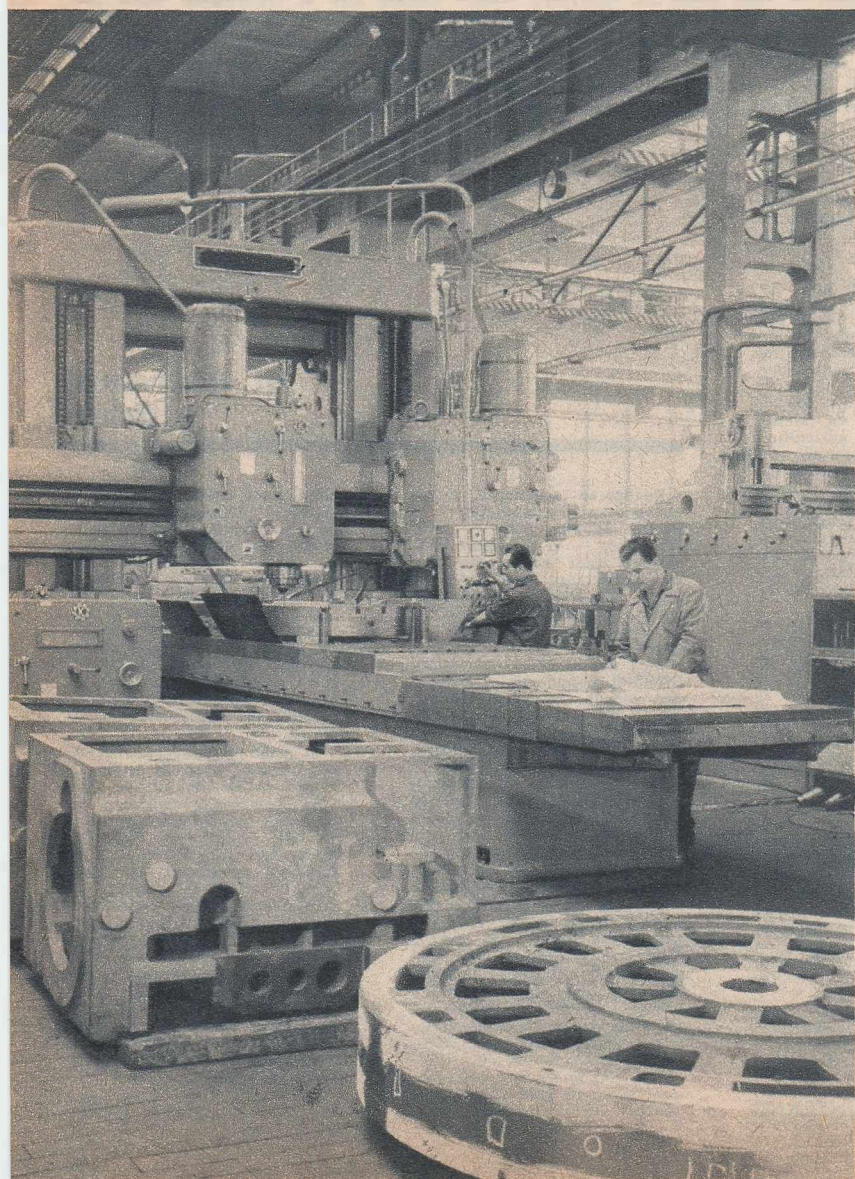
Și acum despre Ostrovul Șimian: aici, pînă în 1970, urmează să fie alcătuit un adevărat complex muzeistic, care, pe lângă monumentele arătate, va mai cuprinde: Casa lui Regep-Aga (în întregime), interesant monument de arhitectură aflat în prezent pe insula Ada-Kaleh; turnul sudic al cetății Tri-Kule din ansamblul fortificat din comuna Șvinița, mai multe case țărănești vechi, interesante în ce privește construcția și materialul folosit, casa în care s-a născut Ștefan Plavăț, mori de apă, pive și multe alte monumente și obiecte de valoare culturală.

I. SAFIR

Vedere generală a secției de mecanică grea. ▶

familia carusel

Mașinile perfecționate cu care este înzestrată Fabrica de mașini-unelte București permit o precizie extremă tuturor operațiilor de uzină și finisare. Pentru prelucrarea pieselor de mari dimensiuni la cote de ordinul micrilor sunt folosite mașini-unelte speciale, cu comandă electronică.

Industria țării noastre a înregistrat însemnate progrese pe linia ridicării continue a nivelului calității producției nu numai în ramurile fondate pe o anumită tradiție, ci și în cele cu totul noi — printre care se numără și aceea a construcțiilor de mașini-unelte de mari dimensiuni. Cine a urmărit cu atenție succesiunea știrilor privitoare la activitatea Fabricii de mașini-unelte și agregate din București își amintește desigur că primul strung Carusel de 2000 mm realizat aici a primit certificatul de identitate înainte ca uzina să fi împlinit un an de existență. Strungul acesta e un uriaș. Construit din aproape patru vagoane de oțel, cu piese de mărimi diferite (cu greutate cuprinse între câteva grame și câteva sute de kilograme), el se remarcă prin robustețe, ușurință în funcționare, execuție îngrijită, comoditate în exploatare. Poate prelucra piese ajungând pînă la 12 tone, cu un grad de precizie de

ordinul sutimilor de milimetru.

Cînd, în 1961, fabrica abia începuse să fie înălțată, «familia» Caruselurilor (din care strungul cu diametrul de 2000 mm avea să fie unul din primii reprezentanți) se afla abia în faza de proiectare. Elementele de calcul și soluțiile tehnice ce aveau să fie adoptate se precizau în ritmul avansat în care progresa însăși construcția impunătoarelor hale. Chiar acei oameni cărora le-a revenit ulterior misiunea de a transpune în metal indicațiile proiectelor se aflau atunci în faza de perfecționare a cunoștințelor profesionale. Desfășurată astfel pe mai multe fronturi, pregătirea producției de serie a mașinilor-unelte de mari dimensiuni a favorizat asimilarea unui mare număr de tipuri și obținerea unor produse cu indici tehnico-funcționali comparabili cu ai celor mai bune produse de acest fel ale tehnicii mondiale.

Familia strungurilor Carusel se compune din elemente de gabarite diferite dar în multe privințe asemănătoare. Peste 70 la sută din repere și subansambluri sînt comune la cel puțin două tipuri, astfel că îmbunătățirea seriei prin tipizare este avansată. Caruselul de 2 500 mm, intrat în producție încă din 1964, cel de 3 200 mm, care va fi asimilat în acest an, ca și cel de 2 000 și 1 000 mm, conțin elemente structurale în mare parte identice, deși caracteristicile lor tehnice diferă în funcție de destinațiile specifice. Cum s-a putut ajunge la un grad de specializare atît de înalt?

Ne-am adresat în această privință inginerului *Eduard Tomasiu*, șeful secției montaj general, care ne-a spus: — Printre preocupările noastre actuale legate de îmbunătățirea în continuare a calității muncii aș menționa ca importante, în primul rînd, pe cele legate de creșterea productivității mun-

cii și de modernizarea produselor livrate de noi industriei constructoare de mașini. Montajul general al unor ansambluri mecanice atît de pretențioase este momentul de pe fluxul tehnologic în care dificultățile sînt deosebit de mari. În primul rînd aici se cumulează erorile de tehnologie și uzinaj și se evidențiază eventualele imperfecțiuni ale proiectului. Dacă în prezent asemenea dificultăți sînt practic înlăturate datorită calității pieselor pe care le primim din celelalte secții, complexitatea montajului rămîne o serioasă piatră de încercare pentru măiestria constructorilor noștri. Avem în fabricație șapte tipuri de mașini-unelte. Ne pregătim să trecem la introducerea altora, printre care mașina orizontală de alezat și frezat A.F.125. Majoritatea sînt echipate cu aparatură complexă de comandă și control. Se înțelege că gradul înalt de complexitate al acestor produse obligă

la o temeinică stăpînire a meseriei de către fiecare muncitor. Aș vrea să menționez că în afară de studiu organizat în formele de învățămînt profesional și tehnic din fabrică, la noi dă rezultate bune în privința ridicării gradului de calificare a oamenilor stimularea interesului pentru tehnica nouă, pentru însușirea elementelor ei. Se înțelege că aici joacă un rol important pasiunea pentru noutatea tehnică. E un sentiment foarte des întîlnit, mai ales la tineri, care reprezintă de fapt majoritatea în colectivul secției și al întregii fabrici. De altfel, încă de la proiectare se urmărește perseverent investirea produselor noastre cu indici tehnici din cei mai înalți. Pentru a realiza un grad de precizie ridicat în prelucrarea pieselor mari destinate mașinilor-unelte trebuie să lucrăm noi înșine cu o precizie extremă. Toleranțele foarte strînse ale cotelor indicate în proiecte urmăresc să asigure nu

numai un grad înalt de exactitate în mișcarea organelor mașinii care susțin piesa și sculele așchietoare, ci și rigiditatea necesară întregului ansamblu, astfel încît vibrațiile sau jocurile să fie practic egale cu zero. Lupta cu micronii este cu atît mai grea cu cît dimensiunile pieselor sînt mai mari. Totuși gradul de înzestrare tehnică a fabricii și gradul de calificare a oamenilor sînt factori care determină în această privință obținerea unor rezultate din cele mai bune. O parte din mașinile produse de noi funcționează în cadrul procesului tehnologic din care au rezultat ele însele și prin calitățile lor ne ajută să asigurăm un înalt nivel calitativ produselor noastre. Este și o verificare a succeselor obținute de noi.

N. RĂDULESCU

Satul Poian (raionul Tg. Secuiesc) este situat pe o terasă largă la poalele Carpaților, în drumul vechi care vine dinspre trecătoarea Oituz și se îndreaptă spre inima Podișului Transilvaniei. În 1963, un băiețuș, elev al unei școli de agricultură, Emeric Vincler, aflat aici la practică, a observat că tractoarele care ară, o dată cu întoarcerea brazdelor, scot din pământ și fragmente de ceramică veche. Faptul l-a surprins și ca urmare s-a grăbit să-l anunțe pe prof. Zoltan Szekely, directorul Muzeului din Sf. Gheorghe. În felul acesta au început săpăturile arheologice de la Poian. Ce s-a descoperit până azi? În primul rând este vorba de-o așezare străveche care începe din epoca bronzului și are o continuitate perfectă de aproape 3 000 de ani. Peste urmele așezării din epoca bronzului, la o diferență mică de nivel, se găsesc urmele unei așezări dacice (din a doua perioadă a fierului) peste care se află o altă așezare, de data aceasta prefeudală. Ultima se caracterizează prin urme rămase de la locuințele unei populații daco-romane din secolul al VI-lea: bordeie cu vatră-pietrar. S-au mai descoperit în continuare urme de cultură materială din secolele al VII-lea și al VIII-lea, reprezentată prin bordeie, unelte și ceramică în care elementul de continuitate daco-romană — cum ne spune arheologul prof. Zoltan Szekely — e dominant. De asemenea, au fost scoase la lumină urme de locuințe și ceramică foarte frumos ornamentată din secolele VIII și IX — toate aparținând unei culturi materiale străromânești.

Pe locul investigat de arheologii la Poian, ce se întinde până acum pe o suprafață de circa 600 m p, s-au cercetat trei nivele și s-au scos la lumină 16 bordeie. N-a fost însă descoperit până acum nici un mormînt.

ÎNCĂ DOUĂ FIBULE CELEBRE

Pentru arheologi descoperirea unei fibule de tip Peschiera constituie un trofeu de mare prestigiu. Este vorba de cel mai vechi tip de broșă din lume, o agrafă cu care-și prindeau veșmîntul oamenii din antichitate și care constituia totodată și o podoabă. Specialiștii spun că ar fi fost purtată de eleni (femei și bărbați) încă din secolul al XIII-lea î.e.n. Asemenea tipuri de agrafe, numite mai tirziu de romani fibule, s-au găsit într-un număr mic și sînt foarte prețuite de arheologi. Prima fibulă de acest fel a fost descoperită după mii de ani în cartierul Peschiera din orașul Bologna (nordul Italiei). De aici și numele.

La noi în țară au fost descoperite în trecut două fibule de tip Peschiera: una în formă de arcuș, găsită la Orlea, în Oltenia (se află azi la Muzeul de antichități), și alta în formă de arc, găsită la Jupa, în Banat (se păstrează la Muzeul din Lugoj).

Iată însă că de curînd s-a descoperit lângă Tg. Secuiesc, de către arheologul Zoltan Szekely, încă două fibule tirzii de tip Peschiera. Una din ele, un exemplar deosebit de frumos, e confecționată din bronz și are o lungime de 11 cm; i se atribuie ca vechime secolul al IX-lea î.e.n. Cele două fibule au fost găsite cu prilejul săpăturilor ce se fac de cîțiva ani (paralel cu cele de la Poian) pe malul pîrului Cernatu, lângă satul cu același nume.

Pentru istoria țării noastre prezența fibulelor de tip Peschiera are o deose-

Pe șantierul arheologic de la Poian: arheologii scot la lumină vatra unei locuințe cu caracteristici străromânești.

bită importantă. Arheologic, ele marchează perioada ultimă a epocii bronzului și începutul epocii fierului la noi. Este epoca corespunzătoare marilor migrații care au adus din sud în regiunile noastre nu numai fibula de tip Peschiera, dar însăși metalurgia fierului.

PRIMI BANI...

Descoperirile arheologice de la Cernatu au mers și mai departe. Aici, arheologii au mai descoperit urme de viață omenească care încep în neolitic și merg pînă în secolul al VI-lea al erei noastre. Au fost scoase la lumină, printre altele, o așezare din prima epocă a fierului (Hallstatt) în care, în afară de multă ceramică din acea perioadă și de o vatră caracteristică timpului respectiv, s-a mai descoperit un depozit bogat în unelte de fier (topoare, arme etc.), precum și 12 bare de fier (lingouri). Faptul că fiecare din aceste lingouri are aceeași greutate (50 g) face să se creadă de către specialiști că ele serveau drept mijloc de schimb — un fel de pre-monedă. De aceea descoperirea lingourilor a intrat și în sfera de cercetare a numismaților. E vorba de o epocă în care oamenii nu descoperiseră încă banii (prima monedă a fost bătută de regele Gyges al Lidiei între anii 700 și 650 î.e.n.), dar descoperiseră metalele și le foloseau (caldeenii inventaseră deja balanța) ca etalon cu greutate precisă în schimbul de produse.

Săpăturile arheologice de la Poian și Cernatu vor continua și în vara acestui an.

F. SURU

arheologii descoperă...

...două așezări străvechi pe Podișul
Transilvaniei

...fibule de tip Peschiera lângă orașul
Tîrgu Secuiesc

...străbunii primelor monede

Una din faimoasele fibule de tip Peschiera descoperite
Cernatu.

Un străbunic de acum 3 000 de ani al monedelor de mai tirziu

◀ Ceramică străromânească descoperită la Poian.

cu jucăriile nu e de joacă!...

Răspund:

- O SUTĂ DE COPII
- UN PSIHOLOG
- TREI LUCRĂTORI DIN REȚEAUA COMERCIALĂ
- SEFUL UNUI ATELIER DE CREAȚIE A JUCĂRIILOR
- SECRETARA COMISIEI TEHNICO-ARTISTICE PENTRU JUCĂRII
- UN DIRECTOR GENERAL ADJUNCT DIN MINISTERUL COMERTULUI INTERIOR.

Anchetă realizată de F. URSEANU
Fotografii de Elena GHERA

Trei... surori cu același nume: Florica.
Păpușă căutată cel mai mult la ora aceea.
Și de copii, și de... mame.

Copiii găsesc azi în magazine peste 900 de feluri de jucării. Multe dintre ele sînt bine realizate și pot sta alături de produse similare fabricate în țări cu veche tradiție în acest domeniu.

Sînt copiii mulțumiți de aceste jucării? Care din ele îi interesează mai mult?

Au jucăriile un conținut educativ, corespunzător formării unui tineret multilateral dezvoltat?

Correspunde actuala rețea de desfacere a jucăriilor doințelor unui comerț modern?

Aceste lucruri încercăm să le stabilim cu prilejul anchetei de față.

MAI ÎNTÎI
CE SPUN
«BENEFICIARI»

— Ce jucării vă plac mai mult? Am pus această întrebare unui număr de 100 de elevi din clasele a III-a, IV-a, a V-a și a VI-a ale unei școli generale de 8 ani, deci unor copii între 9 și 12 ani. (E vorba de Școala generală de 8 ani nr. 2 din București.) 60 la sută din cei intervievați ne-au spus că doresc jucării mecanice viioane care se ridică de pe sol,

(Continuare în pagina 10)

cu jucăriile nu e de joacă!

submarine electrice, mașini de calcul, tractoare, nave telegidate, macarale cu graifere). O parte din aceste jucării unii din copii le și posedă.

22 la sută dintre copii (în special fetițele) optează pentru păpuși, înde-

PRIMA
ÎNȚĂLNIRE
CU... ESTETICA

— Dv, care vă ocupați de psihologia copilului, aveți desigur un cuvânt de spus și în gîngășul domeniului jucăriilor. Vă rugăm deci să ne spuneți cîte ceva despre felul cum se prezintă în momentul de față jucăriile din magazine sub aspectul conținutului lor educativ. De asemenea, în ce măsură ele dezvoltă imaginația copilului și simțul estetic.

Întrebările de mai sus le-am adresat cercetătorului științific *Maria Gîrboveanu* de la Institutul de psihologie al Academiei.

— Este necesar — ne spune tovarășa *Gîrboveanu* — ca jucăriile să îndeplinească anumite calități. Dintre

necesar să se mărească sortimentul și tipurile de jucării de acest gen.

— Ce alte sortimente de jucării apreciați că ar trebui fabricate cu precădere?

— Ar fi de asemenea necesar — ne spune mai departe tovarășa *Maria Gîrboveanu* — să se acorde mai mare atenție jucăriilor didactice în așa fel încît pretențiile evoluat ale preșcolarului mare și ale școlarului să fie satisfăcute. Altceva: este trist faptul că jucăriile muzicale nu sînt prea mult în centrul atenției creatorilor de jucării. Ar fi interesant de creat cutii care... cîntă. Salutăm în schimb inițiativa creatorilor de marionete care fac să dezvolte copiii interesul pentru teatru.

— Ce propuneți pentru copiii mai mari?

— Fiecare copil își dorește o jucărie

cît mai frumoasă, dar dacă este mernizată bucuria este și mai mare. Este cunoscut succesul pe care îl are printru copiii mai mari «rachetele zburătoare». Ar fi bine să se confecționeze «avioane telegidate», «trenuri electrice» etc. (Exact ceea ce solicită 60 sută din numărul copiilor intervievați de noi.)

PĂPUȘI FĂRĂ MÎNI
ȘI «TRENURI»
CARE... DERAIAZĂ

Pe viu, în fața unui stand de jucării
Cliantul: Vă rog un «tren... aerodinamic»!

Vînzătorul: Pofțiți!

Cliantul: Se strică ușor cînd intru pe mîna copiilor?

Vînzătorul: Nu totdeauna sînt vinovați. De vină sînt uneori și cei care le fac!

Cliantul a cumpărat... trenul. Din o oră s-a întors: se stricase.

În altă parte: la «Magazinul Copii din Calea Victoriei». Trei gestioniari standurile de jucării, *Stela Bok*, *Maria Constantinescu* și *Aurica Sperlea* ne acordă — din mers — un interviu colectiv. Tema: calitatea unor cărți.

— O jucărie pentru care garantez autobuzul O.N.T. (60 de lei) fabricat recent de «Metaloglobus». Frumos și fără... reclamații (*Stela Bok*)

— «Metaloglobus» ne-a dat tot de furcă: trenuri care deraiază la cur (*Maria Constantinescu*).

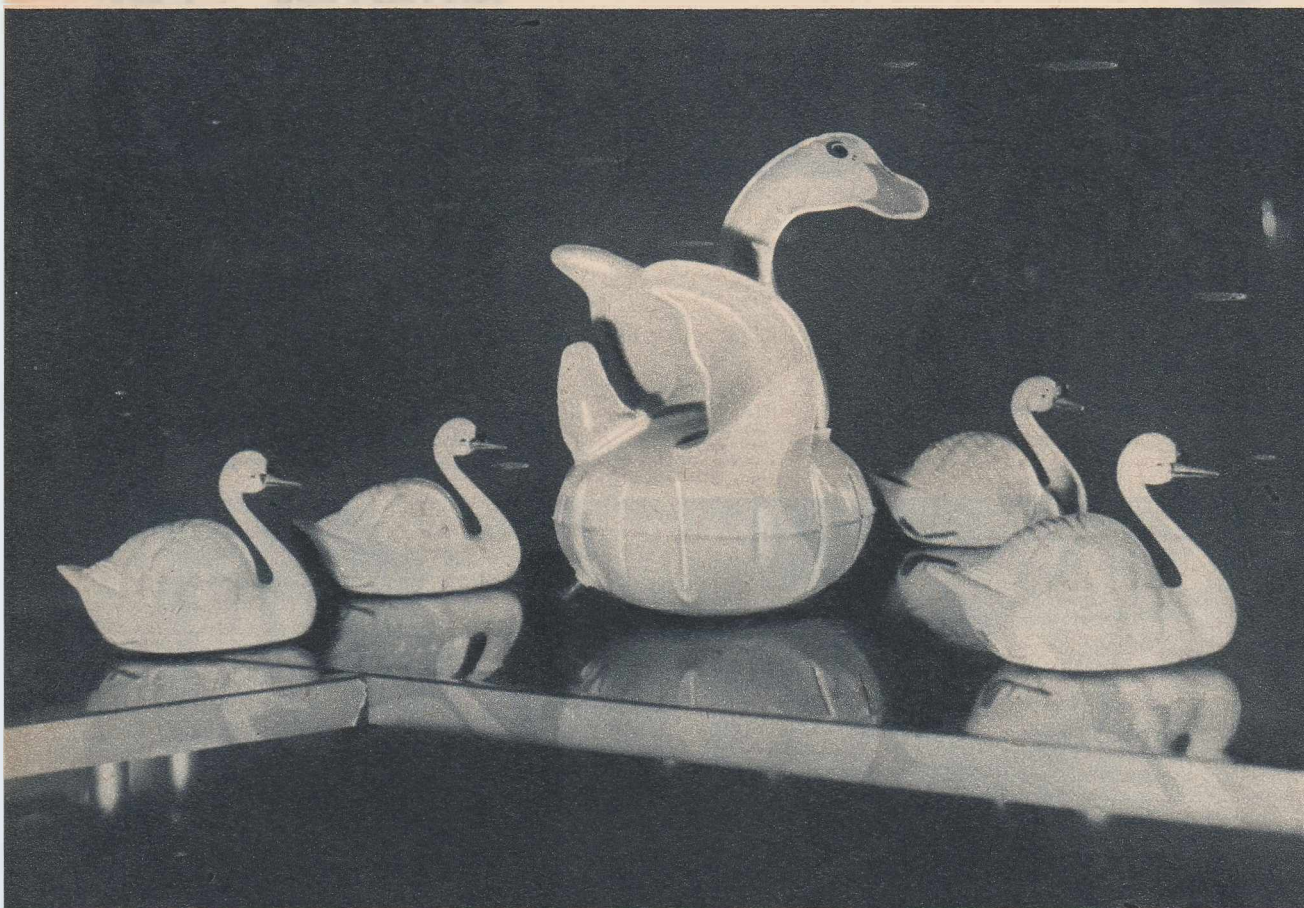
— Trenuri? Campion în acest domeniu e însă «Ambalajul metalic» *Tșoara*: trenurile lui nici nu pot să deraieze din «gară». Ori n-au chei pentru... locomotivă, ori au cheia trivită și nu pornește «motorul» (*Boldea*).

Interviul e întrerupt:

O clientă: Vă rog o păpușă «Florinelă»!
Vînzătoarea: Vă dau ultima! Se vinde! (fabrica «Arădeanca»). În plastic, închide ochii cînd trece pe lângă... tapat. Bravo «Arădeanca»!

— De ce «bravo»? «Alice» nu-i cută tot la Arad? Cînd o culci, doborîcește — cu ochii deschiși; o ridici, îi închide — tocmai pe lângă (*Aurica Sperlea*).

Am mai văzut (în stocul de rechiziții «automobilul nebun» (un «taxi» orice i-ai face, nu merge înainte învîrtește în jurul lui pînă-i stă... a păpuși fără mîini; mingi care se de-

Lacul lebedelor... pentru «boboci».

osebi pentru cele care vorbesc (cele care închid și deschid ochii par a fi, în zilele noastre, depășite).

18 la sută sînt pentru jocurile istorico-geografice, jocuri cu conținut cultural sau de matematică distractivă.

Prima concluzie: gusturile copiilor au evoluat concomitent cu progresul tehnologic, cu dezvoltarea culturală. Iată — bineînțeles, în esența lor — răspunsurile primite:

Jucăriile sînt frumoase, dar păpușile sînt cîteodată urît îmbrăcate (*Lucica Ciolac*, 10 ani). Unele jucării mecanice se strică prea repede (*Petruț Boboc*, 9 ani). Ursuleții din magazine nu seamănă uneori cu ursuleții adevărați (*Rodica Prodan*, 9 ani). «Jocul de fotbal» (cu nasturi) are un teren (din carton) care se îndoiește, iar porțile (din plastic) se rup foarte ușor (*Adam Mihalache*, 10 ani). Jocurile de construcție sînt bune și interesante; bine ar fi însă să fie mai vii colorate, iar cutiile în care sînt păstrate mai rezistente, fiindcă așa cum sînt se strică imediat (*Octavian Medrendovici*, 11 ani).

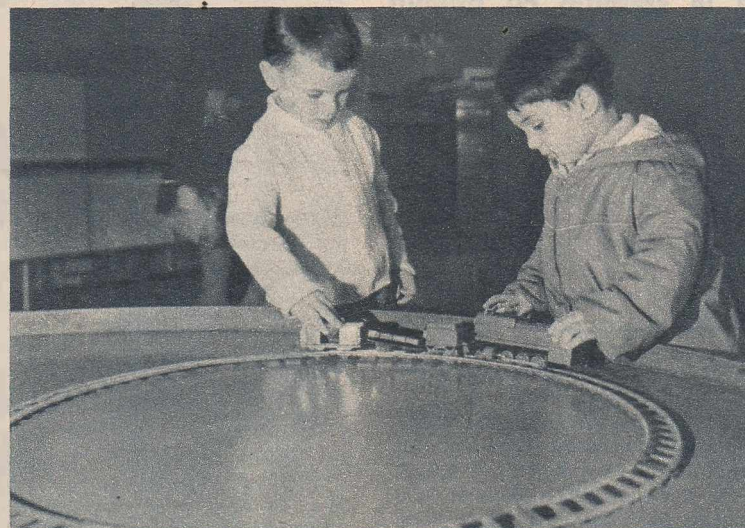
E chiar așa cum spun copiii?

Să vedem mai întîi ce spun cei mari...

ele, cea mai importantă o constituie gradul de expresivitate. De foarte multe ori constatăm, cu regret, că această calitate este neglijată. Dacă privim vitrinele magazinelor cu jucării observăm cum uneori jucăriile care redau figuri de animale sînt foarte departe de model, fie printr-o formă denaturată, fie printr-o culoare necorespunzătoare.

În ultima vreme — spre bucuria fetitelor — expresivitatea păpușilor a fost mult îmbunătățită. Se observă totuși lipsa de fantezie în îmbrăcămintea lor și, din păcate, sînt... și mute. Cei care confecționează jucării uită de multe ori că prin ele copilul (în special preșcolarul) ia contact cu realitatea. Jucăria are asupra lui o influență educativă. Ea trebuie să fie plăcută pentru a-i stimula imaginația și, în ultimă instanță, să îndeplinească și funcția de educație estetică. Am constatat de pildă că jocurile de construcție fabricate din material plastic ca *Multicom*, *Plasticom*, *Arhiplast*, frumos colorate, dezvoltă copilului imaginația, gustul estetic și gustul pentru construcție. De aceea socotesc că este

de ce atîtea defecte

«De ce-o fi deraind?»

flă înainte de a ajunge pe mâna copiilor (fabricate la Tîrnăveni); un «joc de cărți» (instructiv de altfel), denumit «scriitorii clasici», care în loc să aibă patru «Eminescu», cît trebuia să aibă jocul, are doar unul singur; în schimb are șapte «Creangă». Sau viceversa.

De ce toate astea?

Cauza trebuie căutată în felul cum se face controlul de calitate la fabricile sau atelierele care produc jucării.

O JUCĂRIE SE NAȘTE GREU...

«Barbăcob» — un omuleț mecanizat, zglobiu, care... umbă cu colindul. Jucăria a fost omologată în noiembrie anul trecut și urma să facă parte în lotul de jucării destinat sărbătorilor de iarnă. A apărut însă în magazine abia în primăvară. De ce? — am întrebat-o pe tovarășa ing. Valeria Rădoi, șefa atelierului de creație al fabricii «Metaloglobus» — acolo unde s-a și născut «Barbăcob» (n.r. — «Metaloglobus» a preluat anul trecut fabrica «Bucuria copiilor» și produce acum și jucării).

— «Barbăcob» a întârziat — ne spune tovarășa ing. Rădoi — pentru că fixarea prețului s-a făcut abia în februarie, dîcă după trei luni de la omologare. Una o are desigur comisia de fixare a prețurilor.

— În general se nasc greu jucăriile?

— Ați pus degetul pe rană! Pentru construirea unui vapor — ne spune ing. Valeria Rădoi — de la proiect și înă la lansare durează circa doi ani. Pentru a proiecta, a fabrica și a pune pe piață un vapor (o jucărie, desigur), tot doi ani. Drumul e lung și greu. Pînă devine realitate ideea unei jucării se plimbă prin fața multor comisii. Înainte de a lucra acesta n-ar fi avut mare importanță: tobele nu evoluau; trompetele, așijderea. Azi însă, înd copiii ne cer ultimul tip de avion», tunci cînd li-l dăm e depășit.

— Ce surprize aveți pe planșetă?

— În primul rînd reproiectăm o serie de jucării care existau pe piață, dar veau «hibe»: elicopterul, macaraua sau graifer etc. (Aceste jucării au fost strase de pe piață pentru calitate roastă — n.r.) Apoi — continuă interlocutoarea noastră — proiectăm o serie de jucării noi, interesante, menite să dezvolte înclinația pentru construcția a copilului: elevatoare gigant, auto-

basculante, mașini-platformă etc. Nu uităm nici evoluția tehnicii zborului cosmic: lucrăm la noi tipuri de «rachete» și de «aeronave»...

MAGAZINE SPECIALIZATE ÎN JUCĂRII...

— Credeți că e necesară o profilare a magazinelor de jucării?

Întrebarea de mai sus am pus-o tovarășei Stela Zîncă, secretara Comisiei tehnico-artistice pentru jucării (comisie interdepartamentală) ce funcționează pe lîngă Ministerul Învățămîntului. Comisia este de fapt forul superior care veghează asupra conținutului educativ al jucăriilor (aici se și omologhează jucăriile), precum și al modului în care ele ajung în mâna copiilor.

— Comisia — ne răspunde tovarășa Zîncă — pledează, chiar cu toată ardoarea, pentru crearea unor magazine în care să se vîndă exclusiv jucării. Nu numai atât: noi dorim ca la vînzarea jucăriilor să se folosească și vînzători specializați. În București nu există un asemenea magazin (în alte capitale numărul lor e de ordinul zecilor). La «Magazinul copiilor» jucăriile se găsesc într-o secție (la subsol) devenită, față de numărul mare de jucării ce se vînd, nepotrivită. Asemenea secții de jucării (redușe însă ca spațiu) mai există pe lîngă magazinele «Victoria» și «București». Cu o excepție: magazinul «Tăndărică» din Lipskani (într-adevăr specializat), dar care n-are un spațiu comercial mai mare de... 12 mp. (În zilele cînd efectuam această anchetă «singurul magazin specializat» era tot timpul cu lacătul la ușă — n.r.)

Și acum despre vînzători.

— Ministerul Comerțului Interior — ne spune mai departe tovarășa Zîncă — a încercat în 1964 să specializeze în domeniul jucăriilor o serie de vînzători. Foarte lăudabil. În acest scop a inițiat un curs la București. Ce s-a întîmplat însă? Cîteva organizații comerciale locale (din țară) n-au trimis la curs lucrători care vînd jucării, ci dintre cei care lucrează în domeniul sticlăriei sau al textilelor. La terminarea cursurilor aceștia s-au înapoiat tot la vechile lor indeletniciri...

— Vă rugăm să ne răspundeți la o ultimă întrebare: care sînt recomandările comisiei tehnico-artistice cu pri-

vire la calitatea jucăriilor aflate în circuit și a celor care vor fi fabricate?

— În primul rînd — ne informează secretara comisiei — continuăm să recomandăm înființarea unui singur centru de creație pentru toate jucăriile care se fabrică de către unitățile Ministerului Industriei Ușoare, centru pe lîngă care să fie atașat permanent un specialist în psihologia copilului. Apoi, pentru a se evita producerea unor jucării necorespunzătoare, vom extinde în mai mare măsură decît se face în prezent experimentarea acestora în mijlocul unor colective de copii. De asemenea, vom solicita și mai mult colaborarea psihologilor.

SORTIMENTE, CALITATE...

— Ministerul Comerțului Interior este mulțumit de jucăriile puse în vînzare?

Întrebarea de mai sus am adresat-o tovarășului ing. Dinu Dragomir, director general adjunct al unei direcții din M.C.I. care cuprinde și sectorul comerțului cu jucării.

— Mai întîi — ne împărtășește interlocutorul nostru — despre sortimente: dacă analizăm structura stocului de jucării contractat pentru semestrul I/1966, constatăm o inegalitate. Astfel, în timp ce apreciem satisfăcător numărul de 132 sortimente jucării din lemn și 72 de jucării metalice litografiate, considerăm în schimb insuficient numărul sortimentelor la jucăriile mecanice (numai 26), la păpuși (30), la jocuri-politehnizate (13). În prezent — ne spune mai departe tovarășul Dragomir — producția noastră de jucării reprezintă un progres față de realizările din anii precedenți. S-au produs însă și jucării (mecanizate) cu defecțiuni («broasca țestoasă», «fluturele mecanizat», «elefantul jongler» etc.). În ceea ce privește păpușile, unitățile Ministerului Industriei Ușoare au făcut pași înainte în ceea ce privește îmbunătățirea calității, a expresivității și a formei corpului. Se livrează însă și păpuși cu îmbrăcăminte nepotrivită (păpușa «Paulina», livrată comerțului cu un pardesiu de poplin gri închis și pantaloni roșii, în loc de pardesiu din pîchet și pantaloni albi). Aceasta se datorește faptului că fabricile de păpuși ale M.I.U. valorifică în continuare deșeurile și rebuturile de țesături, fără a efectua

în prealabil o sortare corespunzătoare în vederea utilizării numai a acelor materiale care sînt adecvate îmbrăcămîntei de păpuși.

Tot despre păpuși:

— Mai serioasă este situația la producția de păpuși livrate de unitățile U.C.E.C.O.M. Deși organele comerțului — ne informează tovarășul Dragomir — au cerut de nenumărate ori îmbunătățirea aspectului păpușilor, îndeosebi a expresivității capului, totuși lucrurile stau pe loc.

— Ce măsuri s-au luat?

— S-au efectuat și se efectuează (chiar în fiecare lună) returnări de jucării care nu corespund. De pildă: unele jucării mecanizate fabricate de «Metaloglobus» București, «Ambalajul metalic» Timișoara, jocuri din carton produse de întreprinderea poligrafică «Banatul» din Timișoara și — ne spune tovarășul Dragomir — se mai pot da multe exemple.

Trecem la altă întrebare:

— Se propune de către Comisia tehnico-artistică pentru jucării înființarea de magazine specializate. Care-i punctul de vedere al Ministerului Comerțului Interior?

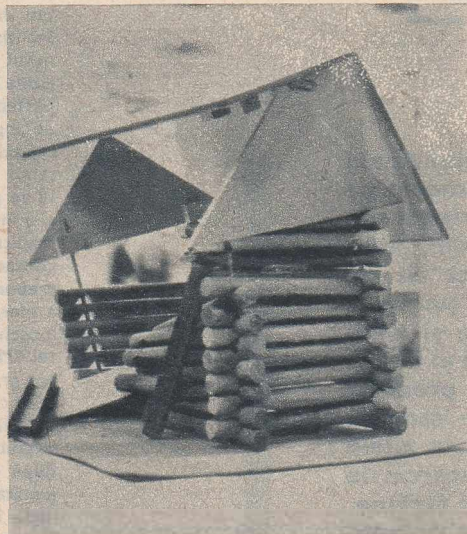
— Un ordin al Ministerului Comerțului Interior prevede și tipul de magazin specializat, de jucării, cu o sală de vînzare de 100 mp și un spațiu de depozitare de 100 mp. Considerăm însă — continuă să ne spună tovarășul Dragomir — că preocuparea direcțiilor comerciale regionale pentru punerea în practică a acestor prevederi nu este suficientă. În cursul anului trecut au fost chiar desființate două magazine specializate din București («Motanul încălțat» și «Cei 7 pitici»); s-a restrîns de asemeni din spațiul destinat jucăriilor, în alte magazine. (E ciudat: Ministerul Comerțului Interior are un punct de vedere destul de clar exprimat, dar organizațiile comerciale locale acționează în sens invers. De ce oare? — n.r.)

În ce privește magazinele — ne asigură tovarășul Dragomir — Ministerul Comerțului Interior va da noi indicații pentru extinderea rețelei specializate de jucării. Dorim chiar — încheie d-sa — crearea în unele unități a unor raioane specializate pe un anumit tip de jucărie în care să se vîndă nu numai jucăria respectivă ci și piese de schimb. În acest scop s-au și întreprins demersuri pentru asigurarea unui stoc de mărfuri corespunzător.

de ce atîtea defecte?...

Un păpușă care face cu ochiul? Nu! E vorba de un defect de fabricație!

În zadar se vor strădui copiii să construiască această cabană: cooperativa «Arta populară» trimite spre vînzare «jocul» numai cu o parte din materialul de construcție.

de ce atîtea defecte?...

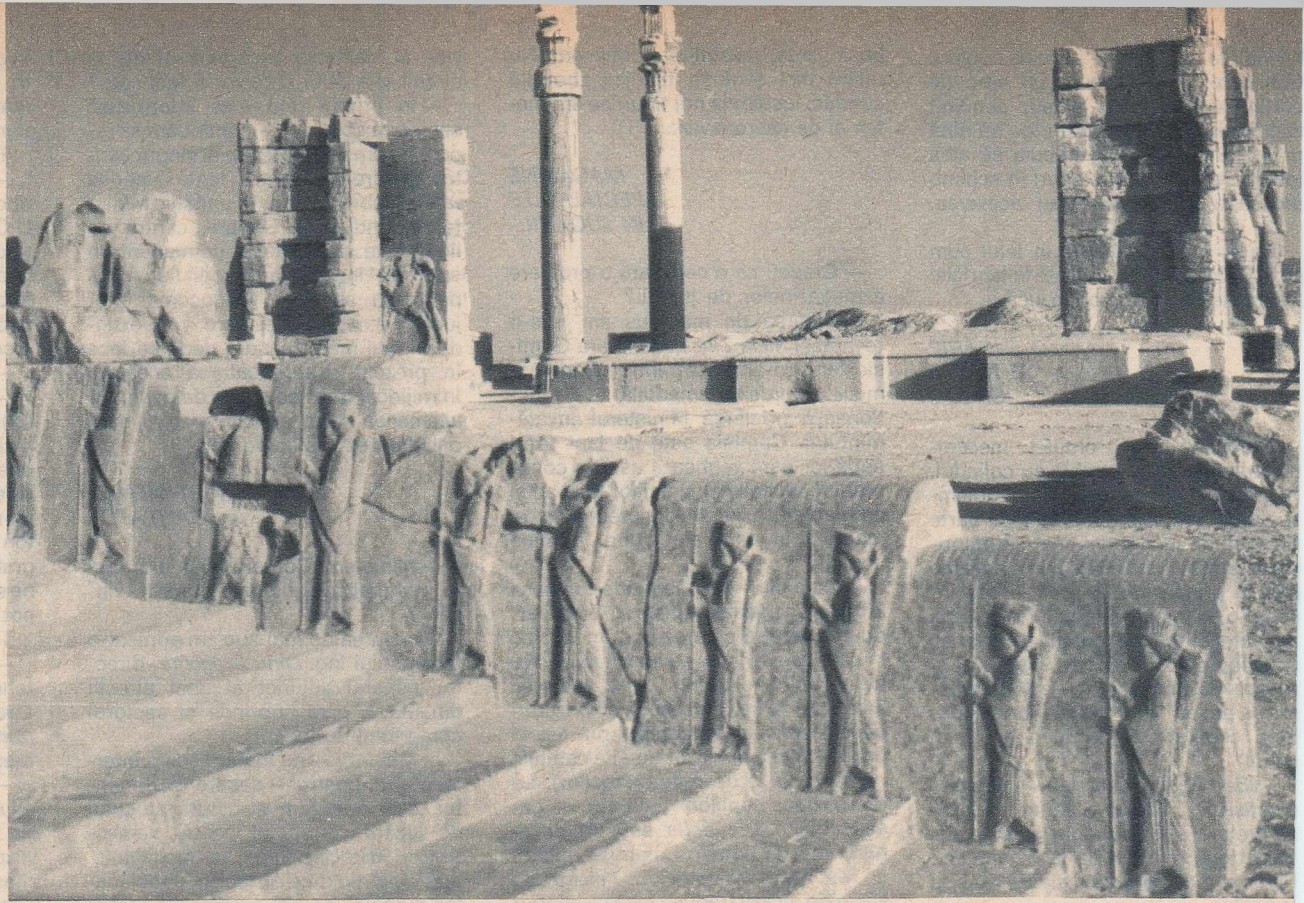

Ajung și astfel de păpuși în magazine!

Un asemenea ambalaj nu te îndeamnă să cumperi jucării.

Persepolis. Scara palatului Apanada, pe care Darius n-o urca și n-o cobora decât călare.

perlele civilizației persane

— note de călătorie din iran —

Parcurgînd drumurile Iranului de azi treci prin aceleași clipe de emoție pe care le-au trăit odinioară iluștrii călători Marco Polo, Jean Chardin, Jean-Baptiste Tavernier în contact cu rămășițele străvechii civilizații persane. Iranul — pămînt pe care arta și arhitectura au înflorit din mileniul al IV-lea înaintea erei noastre — este presărat cu orașe bogate în monumente istorice, păstrate, unele integral, pînă în zilele noastre, deși au cunoscut încercările războaielor și ale ocupațiilor străine. Vestigiile care-ți amintesc de o lume de altădată se întîlnesc pretutindeni pe imensul teritoriu iranian. Două dintre localitățile țării — Isfahan și Șiraz — pot fi însă pe drept cuvînt socotite leagănul civilizației persane.

O LUME NOUĂ
APARE
LA ISFAHAN

Isfahanul a străbătut secolele, păstrînd pînă în zilele noastre splendorile fostei capital sefevide — palate fabuloase, moschei, monumente de o mare frumusețe, grădini celebre — care evocă epoca de înflorire a artei ale căreia începuturi datează din secolul al XVI-lea, din timpul domniei șahului Abbas. Chiar de la sosirea pe aeroport însoțitorii ne-au informat că în Isfahan s-au păstrat peste 84 de monumente istorice. Pînă și hotelul «Șah Abbas» unde am fost cazați, este un asemenea monument: construit de întemeietorul dinastiei Seffide, el se numără printre cele mai de seamă edificii ale orașului.

Vizita în orașul-muzeu ne-a încîntat. Nimic din cîte am citit și am auzit — prin glasurile ghizilor — despre el nu ni s-a părut exagerat. La palatul Ali Kapu — revelația unui trecut glorios, o adevărată mîndrie a Isfahanului — ni s-a atras atenția să scoatem din degete inele și verighetele, pentru a nu zgîria balustrada scării în spirală care ne conduce spre interior. În sala de concerte, paradoxal, nu întîlnim nici o orchestră, nici un instrument muzical și totuși acordurile unei melodii străbat spori noi din toate părțile. Ni se spune că instrumentiștii se află în camere învecinate, iar sunetul pătrunde printr-un sistem de casete învîzibile aflate în pereții sălii, asigurînd o acustică perfectă. Ghidul ne explică și de ce se recurge la un asemenea sistem puțin obișnuit: șahul Abbas nu voia ca privirile muzicanților să se poată opri asupra doamnelor de la curte și a invitaților lor. Ni se mai spune că, potrivit tradiției de atunci, spre a fi ferite de orice contact cu lumea din afară, femeile din hare trebuiau să parcurgă un tunel subteran pentru a merge de la palat la locul lor de rugăciune: moscheea situată de cealaltă parte a așa-numitei «Maidan-é-Șah», Piața regală. Desigur, ghidul are grijă să sublinieze că toate acestea se petrecuau cu mai bine de 300 de ani în urmă...

Colindăm pe străzi de la un cap la altul orașului, trecem pe podul Sahrestan, vecl după cum ni s-a spus, de circa un mileniu jumătate. În fața noastră se întorc, rînd pe rînd, filele istoriei fostei capitale persane. Ajunge în prezent: uzina textilă «Șahnaz», una dintre cele mai mari din Iran. Cîteva mii de muncitori lucrează în halele în care bumbacul este egrat și apoi țesut.

În cabinetul său, guvernatorul regiunii, inenerul E. Parsa, ne-a vorbit cu multă amabilitate despre unele realizări recente și despre pr

scurte

1.

Pe bătrînul profesor de matematică, elevii nu-l iubeau. Nu punea niciodată nota 10. Nu spunea niciodată «da». Nu rîdea niciodată.

Apoi — cînd mai erau numai trei luni pînă la examenul de maturitate — s-a îmbolnăvit. I-a luat locul un profesor înalt, cu ochelari de soare octogonali. Povestea mereu aceeași anecdotă cam tristă cu un scaun și cu încă un scaun, și prefera să lucreze cu crete colorate. Pentru creta galbenă, se pare că nutrea o veritabilă pasiune.

Într-o zi, cînd examenul era foarte aproape, în clasă a intrat profesorul cel bătrîn. A spus bună-ziaua și — fără să-și scoată pălăria — s-a așezat lîngă blondul din ultima bancă. Au fost examinați cîțiva elevi. Primul nu a știut să răspundă mai nimic. La fel, cel de-al doilea și cel de-al treilea. De fapt, profesorului cu ochelari de soare octogonali nu-i plăcea matematica.

Cel de-al patrulea elev — premiantul — lua de obicei nota 9. Bătrînul profesor îi spunea pe numele mic. Dar acum nu învățase nici el. Drept urmare, oaspetele s-a ridicat în picioare, și-a scos pălăria, a pus-o pe podea și a izbit cu piciorul în ea. Apoi a plecat.

Nebunia a început abia a doua zi. Încă bolnav, profesorul a revenit la catedră. Au urmat săptămîni de eforturi greu de imaginat. N-ar mai fi îndrăznit nimeni să se gîndească la zîmbete, la cuvîntul «da», la note bune. Trebuia recîștigat timpul irosit. Trudeau împreună, elevii și profesor și munca îi lega. Legătura aceea semăna cu dragostea; numai că ei nu-și dădeau seama, și asta pentru că nu aveau timp.

După maturitate, la banchet, elevii clasei a XI-a, încolonați, s-au îndreptat spre scaunul bătrînului profesor. Tăcuți, fără nici un zîmbet, fără nici un «da», i-au înmînat un pachet.

În pachet se afla o pălărie. Nou-nouță.

2.

«Bătrînii» hotărîseră ca se va face nuntă cu dar. Și au început socotelile.

Întîi s-a decis că familia miresei va da — pentru mîncare și pentru lăutari — atît, plus cincizeci de bani, iar familia mirelui tot cam atît, plus douăzeci și cinci de bani.

Apoi s-a născut întrebarea: de ce să dea unii mai mult și alții mai puțin? Și pentru că nu de diferența de douăzeci și cinci de bani era vorba, ci de principii, și pentru că în sat era toamnă și se făcuse țuică multă, au început certurile.

Dar asta n-a durat mult. Numai pînă în clipa cînd cineva, un nepot de fină al cuiva, a pus problema că n-or să fie destule daruri pentru ca, după ce se vor restitui banii cheltuiți, să le mai rămînă și mirilor.

Abia atunci și-au adus aminte și de miri, și toată lumea a observat cu mirare că nu sînt nicăieri. Peste trei zile a sosit o scrisoare în care băiatul îi explica lui țaică-său că a plecat cu fata pe un șantier și că or să facă nunta acolo, la primăvară.

3.

Cele două biciclete stăteau rezemate de un gard. Una îi aparținea fetei, iar cealaltă băiatului.

Era primăvară. Lîngă roți creșteau fire de iarbă. Iar cei doi întîrziu.

Și atunci, nerăbdătoare, cele două biciclete s-au urnit și au plecat — alături — pe șosea. Se țineau drepte, prea drepte, ca un băiat și o fetiță care fac primii pași, neînsoțiți de nimeni, și le e frică să nu cadă.

Tot așa, liniștite, cele două biciclete au făcut înconjurul lumii și s-au întors de unde plecaseră. Nu peste multă vreme au revenit și cei doi. Au încălecat pe biciclete și au plecat pe șosea.

Dar nu înțelegeau pentru ce oamenii pe lîngă care treceau și pe care nu-i mai văzuseră, păreau să-i recunoască. Și nu înțelegeau de ce le fac semne copiii. Dar aveau altele la care să se gîndească, astfel încît au început să le răspundă, zîmbind și ei, fără să știe prea bine de ce.

Florin MUGUR

iectele de viitor în legătură cu Isfahanul și cu întreaga regiune. Cifre, planuri, obiective indică transformarea orașului-muzeu într-un veritabil centru industrial, siderurgic al Iranului. O lume nouă este pe punctul de a apărea alături de cea veche în Isfahan.

ÎN ORAȘUL ROZELOR

După o oră de călătorie cu avionul, poposim în cea de-a doua perlă a vechii civilizații persane, Șiraz, orașul grădinilor de trandafiri și al pri-vighetorilor atît de mult cîntate de cei mai mari poeți persani — Saadi și Hafiz.

Șiraz nu rivalizează cu Isfahanul în monumente istorice și de artă, în schimb și-a găsit celebritatea prin bogăția sa spirituală, devenind o adevărată capitală poetică a Persiei. Gaze-lurile lui Saadi, mai curînd moraliste decît mistice, ca și cele ale lui Hafiz, cu versuri bogate în armonii multiple, sînt cunoscute pretutinde și recitate deopotrivă de copii și de bătrîni.

Numeroși turiști străini sînt atrași de locurile unde au trăit și creat părinții liricii iraniene. Îi

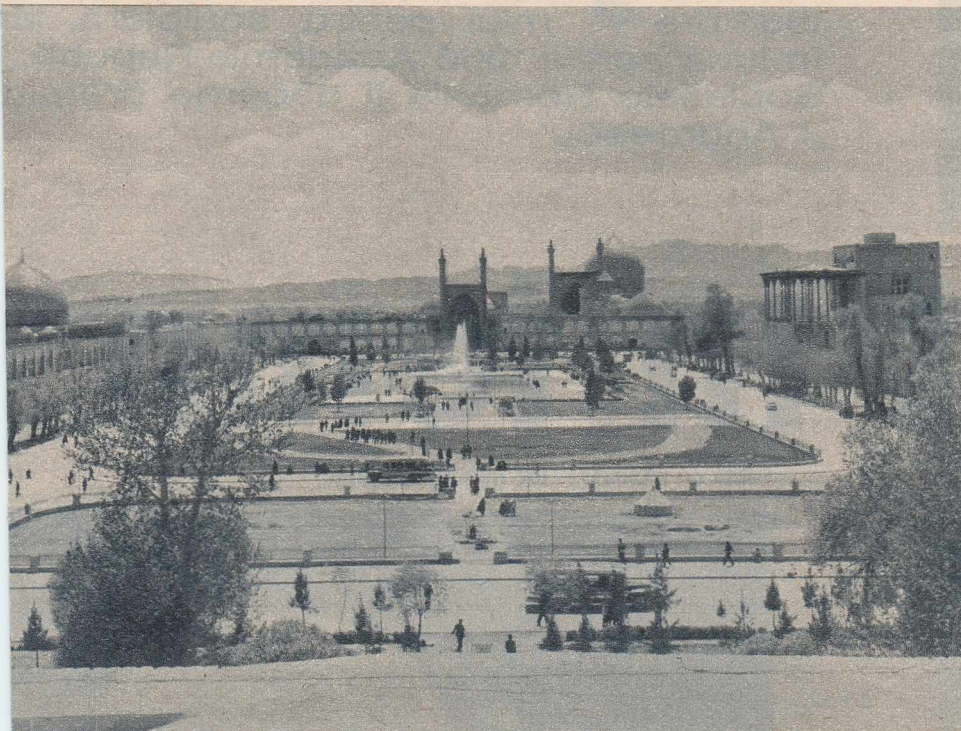
găsești muți în fața mormîntului marelui Hafiz, nefericitul poet care și-a chemat, zadarnic, dragostea pînă a închis ochii.

La 70 km nord-est de Șiraz, iată-ne ajunși în inima fostului imperiu persan, Persepolis. Turiștii bătrîni, uitînd de povara anilor și a aparatelor de luat vederi, calcă țanțoși pe treptele palatului pe care Darius le-a urcat și le-a coborît numai în șa.

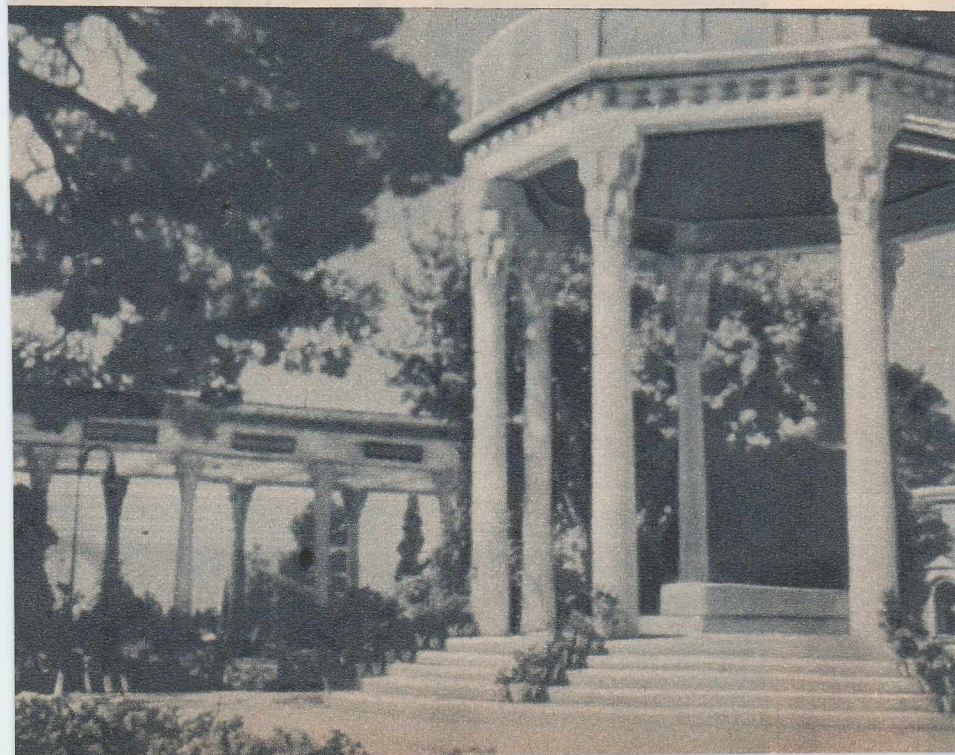
La Persepolis se găsesc cele mai însemnate vestigii arheologice ale Iranului. Edificii în piatră masivă și marmură formează întregul ansamblu arhitectural a cărui construcție a început sub domnia lui Darius cel Mare acum circa 2500 de ani și a continuat sub succesorii săi Xerxe și Artaxerxe. Din acest ansamblu au răzbit prin vreme pînă în zilele noastre destule piese — coloane, basoreliefuluri, inscripții, felurite ornamentații — care sugerează vizitatorului valoarea artistică și arhitectonică a construcțiilor vechii metropole aheniene, stînd alături de celelalte numeroase mărturii ale străvechii civilizații persane.

N. POPOVICI

Vedere panoramică a Pieței regale, «Maidan-ê-Sah» din Isfahan. Palatul Ali Kapu, în partea dreaptă, și moscheea «Majjed-ê-Șeikh Lotfoblah», în stînga, încadrează moscheea regală.

Mormîntul marelui poet persan Hafiz, în fața căruia turiștii în trecere prin Șiraz se opresc și reculegere.

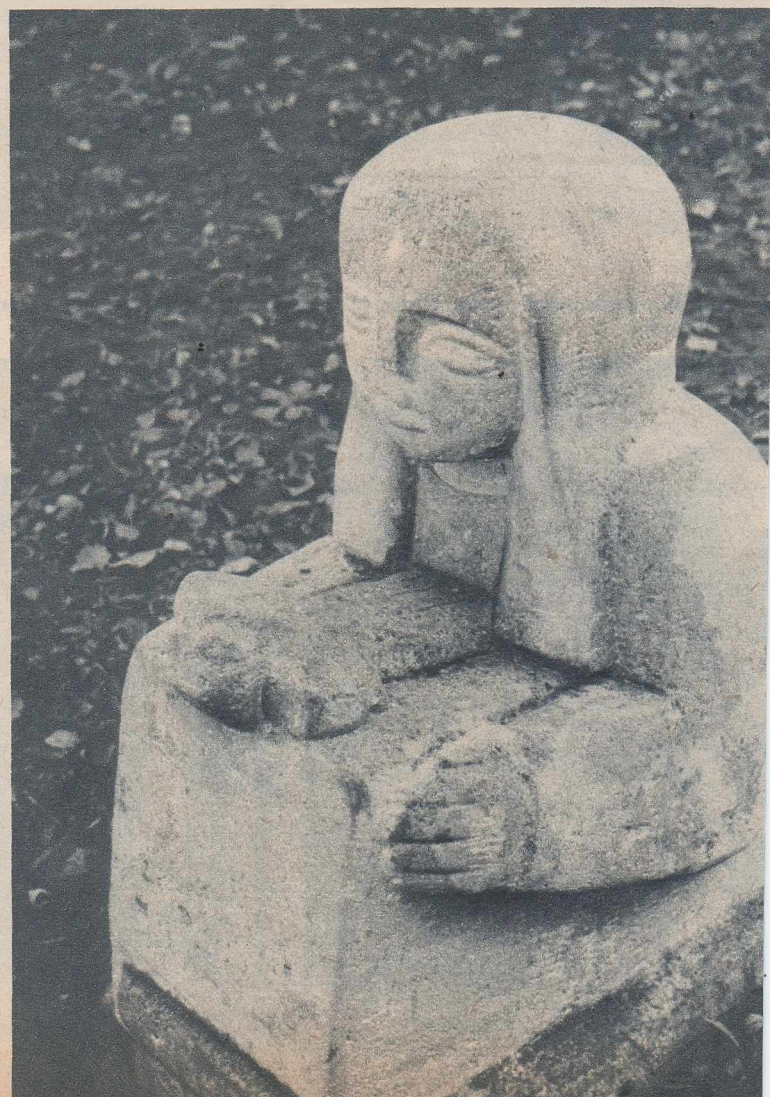
GEORGE APOSTU s-a născut în anul 1934 în comuna Stănișești (regiunea Bacău). Își face studiile medii la liceul din Tecuci și în anul 1953 se înscrie la Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București. În anul 1957 APOSTU participă pentru prima oară la o expoziție internațională cu lucrarea „Cap” (Festivalul de la Moscova). Expoziția personală — găzduită în Uniunea Ziariștilor — relevă publicul talent al tînărului sculptor. Două dintre lucrările lui — „Fetiță cu păpușă” și „Tată cu copil” — au făcut parte din colecția tineretului la Bienala de la Paris (1965). Uniștilor plastici îi acordă în 1965 premiul pentru sculptură, iar în luna aprilie 1966 Academia Republicii Socialiste România îi decernează premiul „I. Andreescu”.

concert în lemn

O etapă: «Domnița Ralu» (marmură neagră, în planul doi).

«Fetiță cu păpușă» — joc infantil în piatră.

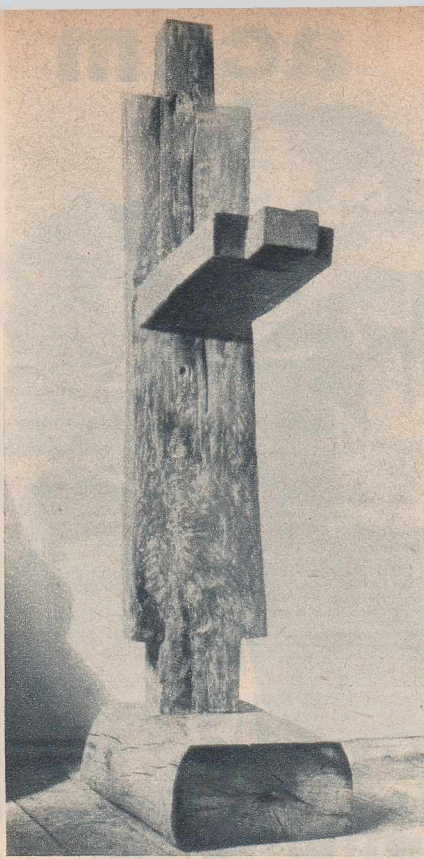
Unde sînt uneltele artistului? mă întrebam. Unde e vacarmul pietrei, așchiile care zboară, materialul care plînge sub daltă și-și risipește lacrimile de calcar în jurul statuii? În cubul de gheață al atelierului totul e calm...

— Pereții mă înăbușă și rareori lucrez aici. Atelierul e mai mult un pasaj între două lucrări sau, mai precis, un popas pentru acumulări. Adevăratul meu atelier e natura, carierele de unde scot piatra, curțile și grădinile țărănești unde cioplesc. Spațiul vast, cu orizontul său ondulat, soarele, aerul, toate acestea la un loc îmi creează un climat în care pînă și bratul cu unealta gîndesc.

— Acest cadru rural în care vă refugiați este și un izvor de cunoaștere?

— E un model genial de artă și, implicit, de inspirație. Cînd îi simt nostalgia, rătăcesc prin Muzeul satului... Cîndva am să scriu o carte despre garduri. E o obsesie. Nu despre case, nici despre încrustațiile în lemn ale porților, ci despre gardurile țărănești în care sînt risipite, în toată nuditatea lor, o mare varietate de idei plastice...

Mărturisire fără echivoc: nostalgia satului e prezentă peste tot în atelierul lui Apostu. O roată de lepănat, cu lemnul albit de timp; un «mobil» încremenit deasupra ușii; cruci de piatră pe care încrustații meșteșugite însoțesc amintirea morților; tronuri (lăzi de zestre); balanțe; un jug de boi; un sfeșnic bătrîn, colorat de un pictor naiv; un gard țărănesc cu obrazul de var, care spînzură pe perete alături de farfuria vechi de lemn, linguri, obiectele domestice ale omului de la țară, care aici

«Caut mereu chintesențe...» (Tatăl...).

dimensiuni și plasați în fața unor blocuri ar putea avea un caracter decorativ funcțional.

Văd în atelier risipite cîteva lucrări în fier. Întreb:

— Aveți preferințe pentru un material anume?

— Am început să lucrez în piatră, apoi în lemn.

Pietrei chiar de la început i-am înțeles tainele, dar lemnul s-a supus mai greu daltei și abia cînd lucram la «Tată cu copil» i-am descoperit secretele. Acum, la fel ca și țărani care cioplesc o poartă, o casă sau o troiță, înțeleg și nu deteriorează lemnul. Cu fierul am făcut o aventură și în același timp o experiență. Nu trebuie să disprețuim nici un material, fiecare poate oferi artistului ceva. Domeniul sculpturii e nebănuț de vast. Sînt tentat să reiau încercări mai vechi, să lucrez și în marmură.

— Care au fost deziluziile care v-au durut cel mai mult?

— Fiecărei lucrări îi dăruiesc aceeași pasiune, credință și dragoste. Ai vrea ca ea să reziste iubirii și pasiunii tale, dar pe neașteptate te părăsește, rămînînd într-un colț de atelier sau afară, în ploaie. Deziluziile sînt permanente...

— Numiți-mi o lucrare care v-a obsadat mai mult.

— «Hiroshima» — un evantai al dezagregării —

pe care nu reușesc s-o termin.

— Sculptura este un chin sau o descătușare pentru dv.?

— E greu pînă ajung în fața blocului de piatră sau a lemnului. Apoi totul e pentru mine eliberare, odihnă. Arta nu se face cu disperare, n-are nimic tragic. E un joc frumos.

— În ce școală v-ați încadra dacă v-ar pune cineva

nttru fluturi uriashi

oate sînt o prezentă și o veșnică reîntoarcere la pațiul mioritic cu fascinațiile și misterele lui.

— Să revenim la geneză: cînd ați început să culptați?

— Pînă la 18 ani n-am văzut nici o expoziție, nici în muzeu. Sculptura pentru mine multă vreme practic nu exista. Îmi plăcea să desenez, și în timpul relor de școală făceam schițe după fotografii din eviste. Atît: un joc de adolescent. În 1953 am intrat la Institutul de arte plastice «Nicolae Grigorescu», dar la secția de ceramică. După primul an m-am reînscriș la sculptură. Se pare că începusem și o descopăr în mine...

— Cum priviți lumea și cum se reflectă ea în lucrările dv.?

— Lucrările mele, mai ales cele din ultimii ani, sînt mai degrabă idei. «Femeie de pescar» nu reprezintă doar o femeie pe malul mării, ci veșnicia pescărilor. Sau «Fetiță cu păpușă» n-am vrut să reprezint altceva decît permanența jocului infantil. Aceste lucrări ei de care vorbeam nu apar în plinătatea lor, ca explozie, ci tulburi, de-a valma, și se cern cu timpul. Unele trăiesc în subconștient, amintiri asinse, pierdute, care se relevă, ca la Proust, la o ceașcă de ceai... Un om își pune gîndul într-un pom care îl sădește în grădina lui sau într-un gard re-încoronat casa. Și eu la fel... Artistul nu frumusețează lumea — sau poate da... — ci mai degrabă e stăpînit de dorința de a lăsa semne în ecereea lui prin lume.

— Care sînt etapele pe care le distingeți în evoluția dv.?

— Fac mereu același lucru: caut chintesențe. «Tată cu copil» reprezintă o etapă a acestor căutări. «Fructul soarelui», alta...

Apostu îmi vorbește de o lucrare necunoscută

încă de public. Ea domină într-un fel atelierul prin forma ei neobișnuită — floare, fruct sau copac încremenit — obsedant de simplă și în același timp insolită.

— ... Căutam de mult ideii o rezolvare adecvată. Căci acest fruct al soarelui nu trebuie să fie nici măr, nici pară, nici morcov, nici un fruct oarecare, ci esența tuturor. Am lucrat sculptura într-o curte țărănească și în acest spațiu liber am avut revelația că ea exprimă ideea. Lucrarea încă nu e terminată: trebuie să o torn în bronz sau în oțel inoxidabil...

Apoi fluturii... Ei sînt pretutindeni în atelier și duc, deocamdată, o existență imobilă, așteaptă ca vîntul sau mîna omului să-i elibereze din încremenirea de lemn. Ei reprezintă pentru artist nu numai un experiment, ci o integrare în arta modernă. Cu fluturii preceptul clasic e depășit, Apostu intră în universul «mobilelor» lui Calder, a «Balonului suspendat» al lui Giacometti, a «Pestelui» lui Brâncuși așezat pe un pedestal rotativ. Toate în natură se mișcă și de ce arta n-ar prinde în forme poezia acestei mișcări?

— Fluturii sînt o obsesie veche. Îi observam pe pajiști, cînd eram copil, cum se caută neconștient pe verticală și orizontală. Acestui joc neliniștit trebuia să-i dau o formă și mai ales o mișcare: am găsit spirala. Chiar dacă fluturii mei au intrigat pe unii prin nouitatea formei, ei sînt aceiași ca în țesăturile țărănești, dăruți de astă dată mișcării. Spectatorul atingîndu-i le va da impuls și viață. Sau vîntul... În suita de fluturi — 12 la număr — am căutat să creez pentru fiecare o anumită mișcare, vreo patruzeci de posibilități de compunere, care sînt de fapt corespondențe reale de existență, momente care se alcătuesc în cicluri: împerechere, geneză, joc de zi, de noapte etc. Măriți la alte

această întrebare?

— În școala care vorbește lumii și despre lume prin maxime.

— Care este sculptura care v-a făcut cunoscut publicului?

— «Maternitate», în 1963. Cele precedente au trecut neobservate...

— Dintre lucrările dv. pe care o iubiți mai mult?

— «Elena Negri», care exercită asupra mea o vrajă de neînțeles și face din mine un sclav.

* Privesc dreptunghiul de lemn care seamănă cu o icoană ruginită de fumul luminărilor. Din noaptea lemnului apare, abia perceptibil, chipul unei femei, cîteva linii care compun un obraz. «Elena Negri» veghează cu aerul ei hieratic întregul atelier și domină tăcută acest interior în care totul amintește de casa omului, în care e prezent cu familia și obiectele lui, cu țarina și cîmpul cu pajiști. E un univers domestic, descoperit în esență; privind toate aceste lucrări, ele îmi amintesc de profesiunea de credință a lui A. Maillol: «Forma e pentru mine doar mijlocul de a exprima o idee... Încerc să exprim impalpabilul, intangibilul». Tot mai mult am credea că sculptura lui Apostu are ceva din concentrarea lirică și timbrul particular al poeziei lui Ion Barbu (De altfel «Păunul» i-a inspirat o lucrare)... Întrebîndu-l, la sfîrșitul convorbirii pe care am avut-o, care este mesajul pe care îl adresează oamenilor prin lucrările lui, sculptorul a mărturisit: «Sînt ca și meșteșugarul care face obiecte: vreau să dăruiesc oamenilor bucurie. Arta trebuie să-i explice omului că e bun și frumos».

Cornel BOZBICI

Fotografii de Florin DRAGU

acum

Senatorul își mușcă buza de jos, chinuit de-un gând ascuns. Era un om greoi; toată înfățișarea sa exprima tendința permanentă de a domina, de a fi puternic. Fotoliul mare de piele, în care se tolănise, părea totuși destul de fragil. Umerii lași și brațele mătăhăloase îi atârnavă de ambele părți ale fotoliului, ca un aluat gata să dea afară din formă.

Capul masiv al senatorului, acoperit de-o coamă de păr cărunt și aspru, arăta tot atât de uriaș; fața îi era brăzdată de riduri adânci, caracteristice oamenilor avizi de putere.

Cînd se ridică și străbătu biblioteca să aducă sticla de whisky și țigările pentru musafirul său, imensa cameră își diminuează dintr-o dată dimensiunile. Pereții și plafonul se deplasează vizibil, iar parchetul lustruit ca oglinda păru gata să trosnească sub greutatea lui, deși era mult prea solid pentru așa ceva. Cînd senatorul se trînti din nou în fotoliul de piele, acesta își pierdu imediat toată impozanța obținută în scurtul răgaz.

Omul care ședea stîngaci pe marginea unuia din cele mai incomode scaune din bibliotecă reprezenta contrastul cel mai elocvent al senatorului. Manifestînd un dispreț absolut față de țigările străine ce-i fuseseră oferite de gazdă, își îndesa cu degetul lui strîmb, într-o pipă cenușiu-gălbui de cocean de porumb, un tutun negru și ordinar.

După înfățișare, musafirul arăta la vreo șaiszeci și cinci de ani, deși nu era exclus să fie cu zece ani mai tînăr. Viața trăită pînă atunci în loc să-l doboare mai curînd îl uscăse. Părul zbîrlit — de fapt ceea ce mai rămăsese din el — fusese probabil blond în tinerețe, acum însă devenise de-un alb-gălbui spălăcit; mustățile, de aceeași nuanță, alterate pe alocuri de nicotină, atârnavă pleoștite deasupra unor buze descărnate și veștede. Avea o frunte joasă, îngustă și țesită, de reptilă, niște ochi decolorați, triști și lipsiți de strălucire, iar nasul lung și subțire i se cocîrjase peste bărbia tăiată drept și abrupt.

Deși purta încălțăminte cu talpă groasă, abia să fi avut vreo cinci picioare și jumătate, puțin mai înalt decît umerii senatorului. Ca greutate, dacă i-ar fi dat prin gând să și-o verifice, nu putea să cîntărească mai mult de o sută de funzi. Purta un costum larg ca un sac, de culoarea tutunului, iar pălăria neagră și fleșcăită și-o pusese pe parchet, lîngă el. După ce-și umplu pipa, se întoarse spre masă, își turnă un pahar de whisky pe care-l goli cu totală indiferență, fără grimasa de dezgust sau de satisfacție determinată de ingurgitarea unui pahar de whisky sec. Apoi, fără să acorde vreo atenție chibriturilor de lîngă el, se scotoci prin buzunare, își scoase propriile chibrituri, trase unul din ele pe talpă și-și aprinse pipa.

Nu se uită nici o clipă la mobilierul elegant al bibliotecii; din cînd în cînd își muta privirea de la senator la pipă, apoi la pălăria de pe podea și din nou la senator.

Era evident că sfrijitul nu părea obișnuit cu acest decor elegant și nu se simțea în apele lui. Totuși nu arăta a fi impresionat de splendorile ce-l înconjurau și nu le acorda nici cea mai mică importanță. Mai curînd arăta că dezaprobă caracterul sibiric al interiorului și se decisese să nu-i dea atenție.

Senatorul frămînta țigara între buze, își privea posomorît picioarele și vorbea într-una. În cercurile politice era considerat un om foarte reținut, care-și exprimă gîndurile concis și extrem de rar. În momentul de față felul lui de a vorbi nu mai corespundea de loc părerii unanim admise.

Ținea un discurs incoerent, fără să-și termine frazele începute, neglijînd legătura lor logică. Sfrijitul răspundea arareori, indolent și monosilabic, cu o voce uscată și stridentă. Era clar că amfitrionul

nu-l impresiona de loc. În orice caz, reieșea că senatorul nu-l convocase pentru o discuție asupra recoltei sau a situației politice din Sadlow County.

Senatorul vorbi vreo trei-patru ore în șir, cu un nestăvilit debit verbal, sacadat și nervos. Apoi aruncă țigara stinsă în cămin, împinse fotoliul lîngă măsuta interlocutorului său și se aplecă spre el. Fruntea i se brăzdă adînc.

— De fapt am vrut să te văd pentru cu totul altceva, Inch! — spuse el; vocea-i baritonă deveni persuasivă, insistentă, deși pronunțase aceste cuvinte mai mult în șoaptă. Mă aflu într-o situație grea și am nevoie să mă ajuți.

Gene Inch dădu ușor din cap.

— Pot conta pe dumneata?

Primind drept răspuns o aprobare neangajată, făcută cu o mișcare a capului de Inch, continuă:

— Ți-aduci aminte? L-am grațiat pe Tom cînd eram guvernator!

Ce-i drept, această grațiere fusese determinată de alte considerente, pur politice, dar ce conta? Îl grațiasse pe Tom Inch.

Gene Inch își scoase pipa din gură și spuse:

— Da, știu că l-ați grațiat pe Tom. Nu-i nevoie să pomeniți mereu familiei Inch datoriile pe care le are.

— Deci ai să mă ajuți?

— Hai, dați-i drumul! Cine trebuie lichidat?

Senatorul tresări:

— Lichidat? — repetă el îngrozit. Lichidat?

Inch rînji sinistru, dezgolindu-și dinții negri și rupți.

— Poate nu va fi necesar să recurgem la metode «tari» — rosti el.

— Mai bine spuneți despre ce-i vorba.

Senatorul își așeză mina tremurîndă pe genunchiul osos al interlocutorului său.

— Mă șantajază! De cîțiva ani!... A început imediat după venirea mea în Sadlow County. Tot timpul am lucrat în organele legislative ale statului. De cînd am fost ales guvernator, mă sugrumă. Și mă asfixiez din ce în ce mai mult, pe an ce trece. Sînt decis să termin cu situația asta. Ascultă, Inch, de cînd m-am stabilit aici mi-am cîștigat la Washington o mulțime de prieteni; vor să-mi pună candidatura la președinție. Nu pot însă întreprinde nimic pînă nu mi-l arunc din cîrcă. Dacă nu mă eliberez de șantajist, sînt un om pierdut. Cu cît urc mai sus, cu atât devine mai insolent. Mă are la mîna. Dacă voi fi ales președinte... Dar nu, nu voi reuși pînă nu scap de el.

Existența șantajistului și visurile senatorului de a deveni președinte nu modificară cu nimic expresia feței lui Inch. Ochii arătau tot atât de triști și șterși.

— Unde-l pot găsi pe tipul ăsta? — întrebă el laconic.

— Stai puțin, Gene! — spuse senatorul. Să fim prudenți. Totul trebuie să se petreacă în liniște. Fără scandal. Altminteri situația se va complica și mai mult. Să facem în așa fel încît să-l determinăm să înceteze șantajul, dar să evităm orice complicații.

Colțul buzelor lui Inch tresărînd ușor într-un rînjit disprețuitor. Era unicul răspuns pe care și-l-a permis Inch la toate subtilitățile senatorului. Apoi spuse:

— E-n regulă! Acum dați-i drumu'... amănunțiți și clar!

Senatorul clipi surprins, apoi începu să vorbească tare:

— Ți-am grațiat băiatul, pe Tom. Era condamnat pe viață pentru asasinarea lui Dick Henny... Bun! Am venit în Sadlow County acum douăzeci de ani. Ți-aduci aminte? Cînd am debarcat aici evadaser de la închisoarea San-Quentin, din California. Într-o noapte, la Oakland, ucisesem un om într-o încăierare. La Oakland nu eram cunoscut. Cînc

totu-i în ordine

Ilustrație de Val MUNTEANU

m fost arestat mi-am dat un nume străin. După
e am evadat mi-am reluat numele meu. Așa că
u există nimeni cu acest nume care să poată fi
cuzat de crimă. Fusesem condamnat la treizeci
le ani, dar n-am stat la închisoare decât un an și
umătate. La vreo doi ani după ce m-am instalat
la Sadlow County am fost recunoscut de un om
care fusese întemnițat o dată cu mine la San-Quen-
tin. Se numea Franck McFail. Acum îl cheamă
Henry Boosh. Din acel moment trebuie să-i dau
ecare cent pe care-l agonisesc.

Inch, pe gânduri, se trăgea de virful nasului.
— Și nu există nici o ieșire? Mă întreb cu ce
oate dovedi?

— Cu amprentele mele digitale; ele există și
stăzi în fișierul de la San-Quentin.

— Și ce credeți, mai știți altcineva decât Boosh
e treaba asta?

Senatorul dădu din cap.

— Am toate motivele să cred că n-a spus nimă-
ui nimic. Și adăugă cu amărăciune: Aș fi aflat,
sigur!

— Unde locuiește acest Boosh și cum arată?
— Stai puțin, Gene — îl rugă senatorul. Nu te
oți duce chiar așa la el și să-l împruți. E bine-
cunoscut la Washington. Și se știe că sîntem prie-
ni. Se laudă peste tot cu prietenia noastră.
rîcît ai fi de prudent, dacă îl «cureți» e imposibil
nu se descopere ceva, iar în acest caz situația
ea s-ar complica și mai mult. Și-n afară de asta,
nu pot suporta crimele!

Inch se trase din nou de nas foarte gînditor și-și
întoarse privirea lui tristă asupra pipei murdare.
— Ce oraș se află pe aici, mai prin apropiere? —
trebă el.

— Baltimore. La 40 de mile.

— Ce părere aveți, îl cunoaște cineva pe Boosh
Baltimore?

— Nu cred. De ce mă întrebi?

Inch își vârî pipa în buzunar și își luă pălăria de
podea.

— Pe mîine! — zise el.

În seara următoare Inch veni din nou la senator.
u stătu decît cîteva minute. Convorbirea se
sfîșîrî în holul casei senatorului.

— Comunicați-i lui Boosh asta că vreți să vă
cîlîniți cu el, mîine, la Baltimore, la Strand-Hotel,
tre 10 și 11 noaptea, la camera 411. Să vină direct
cameră, fără să se mai informeze la poartă, deoa-
ce nu doriți să vă înregistrați cu numele dumneaa-
stră adevărat. Puteți să-l faceți să-nghită po-
stea asta?

— Cred că da! — răspunse senatorul nesigur.
r n-ar fi exclus să bănuiască ceva și să devină
urte precut. Ce-ai de gînd să-i faci, Gene? Nu
nva vrei să-l...?

— Nu vă amestecați în treaba asta! — răspunse
h, pus pe ceartă. Din moment ce eu mă ocup
problemă, faceți cum vă spun. Puțin îmi pasă
crede și ce bănuiește Boosh. Principalul este
determinați să se prezinte acolo, restul mă
vește; doar eu sînt cel ce se ocupă de necazurile
nevoastră!

Într-o mișcare a senatorului tremura atunci
d deschise ușa ca să-l petrecă pe vizitator.
Într-o oasoaie a lui Inch, cînd își îndesă pălăria
ochi, era încordată, tare ca piatra.

o lumină tulbură pătrundea din coridor în
era 411. Prin geamul ferestrei închise se strecura
exul slab al luminilor străzilor, astfel că negura
odaie se transformase într-o penumbra albăstruie
ficială.

Gene Inch ședea pe un scaun, într-un ungher
camerei. Purta o pijama dintr-o pînză albă și

scorțoasă, care-i acoperea ca un giulgiu trupul
ciolănos.

Stringea pipa între dinți, iar în mîină ținea un
revolver demodat, de calibru mare. În așteptarea
încordată, picioarele lui desculțe încremeniseră
pe covorul așternut pe parchetul odăii.

O pendulă sună undeva ora 10. Trecură încă
douăzeci de minute. Apoi clanța se mișcă încet.
Ușa se deschise și în pragul camerei apăru o statură
robustă. Țeava neagră a unui automat țintea inter-
riorul camerei.

Revolverul lui Inch avansă brusc și se înțepeni
în șoldul vizitatorului. Acesta tresări fără să-și
modifice însă poziția. Mîina i se desfăcu imediat.
Automatul căzu pe podea, producînd un zgomet
surd. Inch se retrase și spuse:

— Intră și trage ușa după tine!

Apoi cu un gest îi arătă scaunul, iar el se așeză
pe pat.

— Presupun că ești Boosh, nu-i așa?

— Da, și dacă îți închipui...

— Nu-mi închipui nimic... Taci și ascultă!

Boosh tăcu în fața amenințării care emana din
vocea spartă și stridentă a acestui necunoscut
îmbrăcat atît de ciudat și a cărui privire îl fixa
sinistru din penumbra.

— Scoate-ți paltonul!

Boosh execută ordinul.

— Aruncă-l pe pat!

Boosh ezită. Poate că ar fi fost mai bine să-și
arunce paltonul în capul bătrînului aștuia sfrijit
și să termine o dată cu el. Dar ochii i se acomoda-
daseră cu ceața albăstruie din cameră. Văzu cocoșul
revolverului ridicat, gata să tragă. Putea fi declan-
șat în orice moment. Numai degetul cel mare al
bătrînului îl oprea.

Boosh așternu cu grijă paltonul pe pat. Inch îi
percheziționă cu mîna stîngă toate buzunarele,
scotînd tot ce găsi. Apoi azvîrî paltonul pe podea.

— Întoarce-ți toate buzunarele pe dos!

Boosh extrase tot ce avea prin buzunarele
pantaloniilor și ale hainei: un briceag, două chei,
cîteva monede, un pachet de asignații, un ceas,
o batistă.

— Costumul e de gata? — întrebă Inch. Înseamnă
că poartă pe el eticheta firmei. Și pantalonii, și
haina, și paltonul. Ia-ți briceagul și descoase eti-
chetele. Dă-mi pălăria!

În timp ce șantajistul, învins, fără să bănuiască
intențiile celui care-l ținea sub amenințarea revol-
verului, își descoase toate etichetele de pe haine,
Inch îi examina pălăria. N-avea nici un fel de inițiale.

— Îmbracă-ți paltonul! Pune-ți pălăria! — ordonă
Inch. Bagă-ți toate fleacurile la loc în buzunare,
cu excepția ceasului și a banilor! Aruncă etichetele
pe care le-ai descusut pe podea! Acum du-te lîngă
perete!

Inch adună banii și-i puse în buzunarul pantalo-
nilor săi care se aflau pe speteaza scaunului. Ceasul
și etichetele le strînsă în batistă și le aruncă în
propria sa valiză.

— Ascultă-mă... — vru să spună Boosh.

— Leagă-ți căteua! — hîrîi Inch iritat, amenin-
țîndu-l pe șantajist cu revolverul.

Apoi examină atent camera. Rînji satisfăcut.
Mergînd de-a-ndaratelea, se apropiă de pat, cu
mîna liberă dădu la o parte pledul și se urcă, con-
tinuînd tot timpul să-l țină pe Boosh sub amenințarea
revolverului. Scînd pe jumătate culcat pe pernă,
Inch își trase cearșaful pe piept. Apoi își trase
revolverul lîngă el. Țeava revolverului dispăru
sub cearșaf.

Boosh îl urmărea cu gura căscată. Figura lui
încremenise cu o expresie de maximă uimire.
Cînd revolverul dispăru sub cearșaf, își încordă
mușchii picioarelor, pregătindu-se să sară. Dar
pînă să reușească să-și îndoaie genunchii, în cameră

Dashiell Hammett este creatorul celui gen
al romanului polițist american, în care acțiunea
devine factor predominant. În loc de
logică, el utilizează «suspense»-ul! În romanele
sale Hammett denunță scandalurile din adm-
nistrație, ciocnirile din consiliile municipale
și din «sindicatelor crimei». Anchetat în 1951
de către Comisia McCarthy, el declară: «Este
imposibil a scrie fără a lua poziție în proble-
mele sociale». Dashiell Hammett a dat roma-
nului polițist o mitologie. Literatura sa ne
descoperă America periferiilor societății, cea
a maccarthysmului, a rasismului, a Mafiei, a
șerifilor și ai altor oameni ai legii, corupți pînă
la putrefacție. Cu Hammett lectura devine
spectacol, iar deducția, aventură.

(După «Express» nr. 761 din 17-23 ian. 1966)

răsună o detunătură de armă. Pe suprafața ima-
culată a cearșafului apăru un orificiu fumegînd
care se mărea cu repeziciune. Boosh se prăbuși
pe podea. Camera se umplu de fum și de miros
de pînză arsă.

Inch coborî din pat, scoase din sertarul noptie-
rei o lanternă și o mască neagră. Le așeză lîngă
cadavru. Apoi cu piciorul făcu vînt automatului
care se afla lîngă ușă, pe podea, spre mîna neînsu-
fletită a mortului.

Peste 15 minute detectivul hotelului și un inspec-
tor de poliție examină rămășițele lui Henry
Boosh. Apoi ascultară depozitia lui Gene Inch.
Se culcase devreme. Deșteptîndu-se, văzuse un
necunoscut cotrobăindu-i prin hainele chitite pe
spătarul scaunului. Cînd începuse să-și scoată
revolverul de sub pernă, fusese observat de hoț.
Și atunci fusese obligat să tragă prin cearșaf.

Detectivul și inspectorul terminară cercetările.
Trecură la concluzii.

— Nici un semn pentru identificarea cri-
minalului.

— Nimic, nici ceas, nici acte, absolut nimic...

— N-are nici un sens să verificăm de unde avea
automatul. Hoții nu-l obțin pe căi obișnuite.

Inspectorul se adresă lui Inch:

— Treceți mîine dimineață, la 10, pe la comi-
sariat. Apoi adăugă admirativ: L-ați nimerit extra-
ordinar, mai ales dacă ne gîndim că ați fost obligat
să trageți de sub afurisitele astea de cearșafuri!

— Domnul senator nu-i acasă! — spuse fata
în hol.

— Du-te, frumușico, și spune-i că Gene Inch
vrea să-l vadă!

— Dar...

— Du-te, du-te, frumușico!...

Senatorul îl întîmpină pe Inch în ușa biroului
și chiar el îl invită să intre. Era palid și respira greu.
În ochi îi scăpăra o stranie expresie de speranță
amalgamată cu frică.

Rămînînd singuri în birou, Inch dădu rece din
cap.

— Chestiunea a fost rezolvată. Acum totul este
în ordine!

— Și el!...

— Am citit în ziare că un hoț necunoscut a fost
ucis în clipa cînd încerca să prade pe un fermier
într-un hotel din Baltimore.

Cu un suspin de ușurare, senatorul se prăbuși
în fotoliu.

— Ești sigur, Gene, că totul este în ordine?
Gene rînji disprețuitor:

— Nimic nu poate fi mai în ordine!

Senatorul se ridică și întinse ambele mîini spre
salvatorul său.

— N-am să-ți pot mulțumi niciodată pe deplin
pentru tot ce-ai făcut pentru mine. Dar, pen-
tru ca...

Inch întoarse spatelul lui girbov spre senatorul
care își gargarisea interminabilele lui cascade de
mulțumiri și se îndreptă spre ușă.

În timp ce apăsa clanța ușii, se uită spre senator
privindu-l cu răutate și zise:

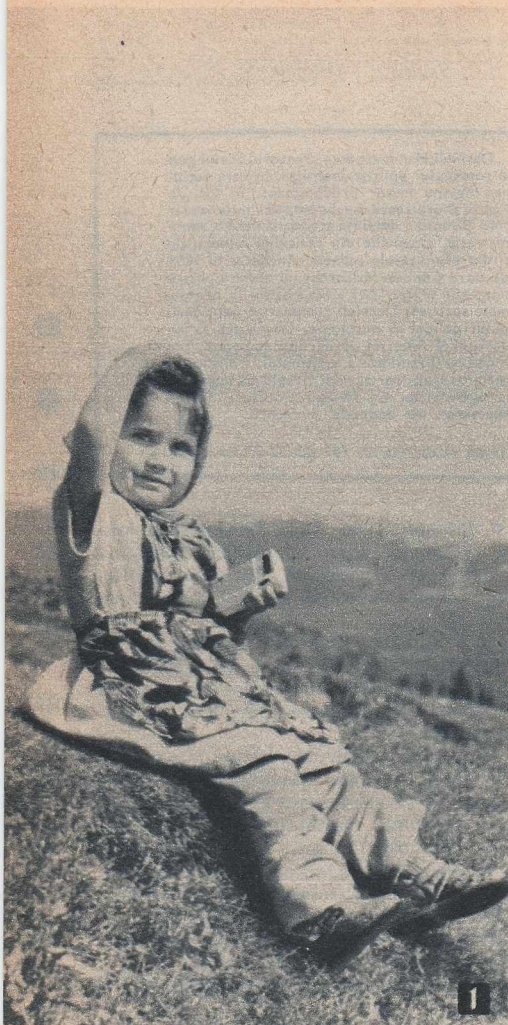
— N-ai pentru ce... Contez foarte mult pe pri-
mirea unui cec la data de întîi a fiecărei luni. Sper
să fii ales președinte. Acest eveniment va avea o
mare importanță pentru mine.

Senatorul rămase mult timp înlemnit, privind
stupid în ochii trîști și lipsiți de viață ai sfrijitului.
În cele din urmă înțelese. Genunchii îi cedară și,
ca trăsnet, se prăbuși în fotoliu.

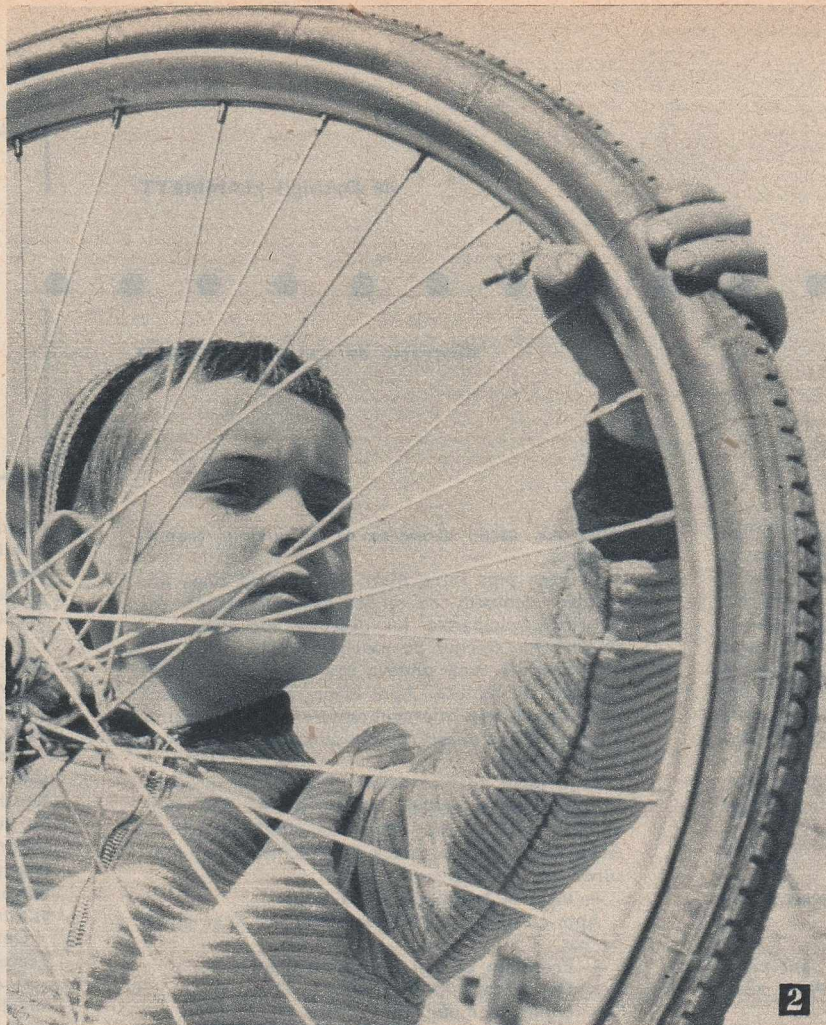
— Dar, Gene...

— Nici un «dar»! — rînji Gene, cu vocea-i hîrîită.
Acum totul e în ordine! La data de întîi a fiecărei
luni!

Versiune românească
de Vlad MUȘATESCU

1

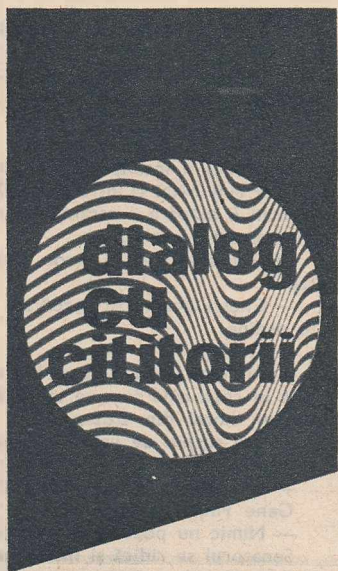
2

3

4

parcă s-a schimbat ceva...

Ca urmare a notei critice «*Tim-pul nostru liber*» («*Flacăra*» nr. 11) privind unele deficiențe în organiza-re-a folosirii plăcuțe și utile a timpului liber în orașul Tîrnăveni, am primit un răspuns din partea Sfatului popular al acestui oraș, prin care se recunoaște justetea criticilor aduse, ele corespunzînd unei situații care a durat pînă la

1 ianuarie 1966. În ultima vreme însă Sfatul popular împreună cu Comitetul orașenesc U.T.C. și secția de cultură și artă au organizat mai multe acțiuni educativ-culturale din care cităm:

— Cel puțin cite două seri dis-tractive pe lună pentru tineret, urmate de dans.

— În primele trei luni ale anului au avut loc cinci concerte orga-nizate sub egida OSTA, cit și alte manifestări cultural-artis-tice.

În încheiere Sfatul popular Tîrnăveni se angajează să continue acțiunea începută, de data aceas-ta sub bune auspicii...

«10 cuvinte pe săptămînă»

Tovarășa *Anastasia Carabaș*, profesoară din Timișoara, por-nînd de la considerentul că răs-pîndirea cunoștințelor culturale și științifice cunoaște în zilele noastre o amploare neîntîlnită în trecut și că această răspîndire este inevitabil legată de utilizarea unor nume proprii și denumiri tehnice în alte limbi, a căror pronunțare este mai puțin cunoscută cetățenilor noștri, ne dă o su-gestie. Propunerea coresponden-ței noastre constă în crearea unei rubrici în care să explicăm în fiecare săptămînă, pe scurt, con-ținutul a zece asemenea noțiuni sau — cînd e vorba de persona-lități — să arătăm în cîteva cuvînt-e cine este omul de cultură la al cărui nume ne referim, indicînd totodată — prin transcriere fone-tică — cum se pronunță cuvîntul sau numele respectiv.

Propunerea este demnă a fi ținută în seamă; vom reflecta asupra ei.

rînduri de la o tînră de 14 ani...

Cititoarea *Dorina Oprean* din Dumbrăvița, Timișoara, ne mă-rturisește în scrisoarea sa că este elevă în clasa a VII-a și că nu are decît 14 ani. După cit se pare, nu este o prea veche cititoare a revistei noastre, lucru dovedit printre altele și de faptul că ne roagă să publicăm pe copertă fotografia actriței Irina Petrescu (a apărut în nr. 10 din 5 martie a.c.). Văzînd probabil unele nu-mere de revistă de acum citva timp, corespondenta propune să reluăm pe copertă a IV-a formula reclamei unui film în premieră. Sugestia va fi examinată. Cu pri-vire la afirmarea noastră pe plan cultural-artistic peste hotare, de care se interesează în încheiere tov. Dorina Oprean, îi răspundem că acesta este azi un fapt unanim

recunoscut. De altfel o invităm pe tînră noastră corespondentă să citească, chiar în acest număr, la rubrica «*Cititorii întreabă*», un răspuns cu privire la succesele muzicii românești la diferite fes-tivaluri și concursuri internațio-nale.

«se caută un tată»

A trecut aproape un an de cînd în revista noastră a apărut repor-tajul cu titlul citat mai sus, prin care se dezavua atitudinea unui tată care și-a abandonat copilul. Ecoul acestui reportaj nu s-a stins nici pînă în prezent. În-țr-adevăr, nu demult am primit o scrisoare din Brăila prin care cititoarea noastră *Doina Dumitrescu* ne scrie că a vizitat-o de curînd pe M.S., mama copilului abandonat. Tînră mamă, pen-tru a-și putea crește copilul, a ocupat un serviciu. Neavînd nici o calificare, s-a angajat îngri-ji-toare la o școală elementară. Ea continuă să speră că cel căruia i-a acordat cîndva dragostea și încrederea va reveni la familia sa. Cititoarea noastră ne roagă să publicăm aceste rînduri, nă-dăjduind că, pînă la urmă, cel în cauză va fi trezit la realitate.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să co-respondenze: Eugen Șurubaru, student, 20 ani, Iași, str. Cpt. Protopopescu 24; teme diverse, ilustrate; Marius Roman și Petre Ploieșteanu, controlori de cali-tate, Oțelul Roșu, str. Ștefan cel Mare 16; teme diverse, ilustrate; Ionică Lupău, electrician, 22 ani, Timișoara, bd. 6 Martie 65; mu-zică ușoară, sport, ilustrate; Stela Ionescu, muncitoare, 23 ani, Lu-goji, str. Lenin 8; teme diverse, ilustrate; Andrei Vass, mecanic

turbine, 22 ani, Craiova, și M. Eminescu 7, ap. 2; literatură ilustrate; Neculai Crintea, munc-tor, 19 ani, Brăila, str. Măruții 5 teme diverse, ilustrate; Ioan Io-nid, economist, București 1, c-suța poștală 370; filatelie, ilu-trate; Vica Tiliuță, tehniciană, B-cecea, rn. Botoșani; cinema, ilu-trate; Doina Maria Lăzăresc elevă, Craiova, cal. Severinului bl. 3, sc. 1, et. I, ap. 5; ilustrat Emilia Mateias, elevă, Sibiu, b-Victoriei 28; cinema, ilustrate; S-bastian Popescu, student, 21 a-Timișoara, Complexul stude-tesc, bl. 3; teme diverse; Ghec-ghes Dragomir, croitor, Ploieș-str. Stelutelor 8; muzică ușoa-cinema, sport, ilustrate; Alfr-Marin Apostol și Mihai Luci-Cretan, tehnicieni proiectanți, I-Jiu, str. Unirii 7, bl. 7, sc. et. III, ap. 35; teme diverse, ilu-trate; Cristiana Bucă, elevă, co-Cumpăna, rn. Negru Vodă, r-Dobrogea; teme diverse, ilu-stru; Corneliu Cernescu, elev, Craio-str. Lomonosov 130; teme diver-Leontina Panait, elevă, Cos-nești, oraș Constanța; teme-verse, ilustrate; Tatiana Dob-funcionară, Craiova, str. I.P. f-vlov 95; ilustrate; Dobrița C-țeanu, elevă, Centrul școlar ac-col Poarta Albă, rn. Medgic-ilustrate; Marilena Corobcea-elevă, Pitești, str. Craiovei-cinema, muzică, ilustrate; Eli-beta Sandu, contabilă, com. Sti-cuța, rn. Brăila; contabilitate, n-zică, teatru; Andrei Ștefan, t-nician, Galați, str. Grădina Vec-10; istorie, literatură, ilustra-Georgeta Gagu, elevă, Brăila, Dorobanți 380/422; muzică, ilu-trate; Vali Ariton, student, Ia-bl. A — infirmerie, str. Stoices-1; ilustrate; Olga David, ele-Bacău, str. N. Bălcescu 68; teme diverse, ilustrate; Ștefan Ni-lescu, elev, Govora, colonia u-nei sodice, bl. 1, ap. 31; muzi-cinema, ilustrate; Viorica Po-elevă, sat Giurgiuana, raion A-jud; cinema, ilustrate; Miha-Fluturu, elevă, București, 16 Februarie, str. Bujoreni 9, P2, sc. III, ap. 42; cinema, ilu-trate; Rodica Constantinescu, levă, Zalău, str. Gh. Doja 1; te-diverse, ilustrate; Georgeta (ban, profesoară, com. Botiz, Sarul Mare 369, rn. Satu Ma-ilustrate; Maria Bran, operato-chimistă, 19 ani, Craiova,

cititorii foto- grafiază

pe scurt

Rodica Dumitrescu, Tîntea. Șarpele înconjurînd o cupă este o veche emblema din evul mediu a breslei farmaciștilor. Originea ei rezidă în presupusa emblema a Hygeei, zeita sănătății în mitologia greco-romană, soție (sau, după unele presupuneri, fiică) a zeului medicinei, Asclepios (Esculap), a cărui emblema conținea la rîndul ei un șarpe (semnul prudenței) și un cocos (semnul vigilenței). În emblema farmaciștilor șarpele semnifică prudența cu care acești slujitori ai Hygeei prepară medicamentele conținute în simbolică cupă cu otravă.

Roman Iov, București. Iată acum și răspunsurile la celelalte întrebări pe care ni le-ați pus: 1) Inexact! Universitățile din Salamanca (Spania) și din Coimbra (Portugalia) nu sînt cele mai vechi din lume. Universitatea din Salamanca a fost înființată în anul 1220, iar cea din Coimbra în 1308. Or, Universitatea din Bologna (Italia) a luat ființă în anul 1100; cea din Paris, în 1150; cea din Montpellier (Franța), în 1181; cea din Oxford (Anglia), în 1167. Chiar și în Peninsula Iberică există universități mai vechi decît cele pe care le amintim: Universitatea din Palencia a luat ființă în anul 1212. 2) Am venit în întîmpinarea dorinței dv. inserînd în numărul precedent o notă, la rubrica «Carnet automobilistic», despre vehiculele pe permă de aer. 3) Despre Francis Bacon vom publica un material special.

M. Coroamă, Hangu, rn. P. Neamt. Fiind un nume propriu, cuvîntul Suez nu se traduce decît prin... Suez. Faptul că citindu-l anagramat (de la coadă la cap) rezultă cuvîntul Zeus nu e decît o coincidență fără nici o semnificație. Atît istmul cît și orașul Suez poartă aceste denumiri din vremuri străvechi.

Emil Bucureanu, Orăștie. Primul număr al revistei noastre a apărut la 1 mai 1952 (aparitia lunară). De la 1 august 1953 «Flacăra» începe să apară bilunar, iar de la 1 iulie 1957 săptămînal. Cam acestea sînt datele mai importante din «istoria» revistei. În rest răsfoiți colecția noastră.

Alex. David, Brad. 1) E.V. Tarle a fost un eminent istoric și publicist rus, specialist în istoria Franței, istoria relațiilor internaționale și istoria politicii externe. S-a născut în anul 1875 la Nikolaev, iar studiile și le-a făcut la Universitatea din Kiev, după care a devenit profesor la Universitatea din Petrograd. Prima lui lucrare, cu care a obținut și titlul de doctor în științe istorice, s-a intitulat «Clasa muncitoare din Franța în epoca revoluției» (1911). Minat de o sete de cunoaștere fără limite, el studiază cu asiduitate arhivele istorice din Rusia și din numeroase centre ale Franței și Germaniei (Paris, Bordeaux, Amiens, Hamburg, Berlin ș.a.). Scrie numeroase lucrări dintre care amintim: «Napoleon» (1936-1938), «Talleyrand» (1939), «Războiul Crimeii» (1943), colaborînd totodată și la «Istoria diplomației» (1942-1946). Membru al Academiei de științe a U.R.S.S., el a fost în același timp membru corespondent și doctor honoris causa a diferite alte academii și — respectiv — universități (Oslo, Londra, Sorbona, Brno, Alger, Praga etc.). 2) Despre bătălia de la Mărășești vom publica un articol special.

V. SILVIAN

enuta —
Concu, Craiova.

reocupare de sezon —
Bogdăneț, Bacău.

o oglindă —
Vințilă, Suceava.

ainte de examen —
Cristoveanu, București.

Magheru 142: teme diverse;
para Constantin, elevă, Rm.
l, str. Suvorov 27: teme di-

în cîteva
rînduri

Geamănu, Tg. Jiu. Rezultatele recensămîntului populației așezărilor și a activităților economice sunt deosebit de interesante. El va fi dat publicității de Direcția Generală de Statistică. **Maria Crăsnăanu, Suceava.** În anul 1952, în care cîntărețul dv. preva reveni în țara noastră cu un nou turneu, să fiți nsă că rubrica noastră «Memo» va consemna evenimentul fotografic respectiv, biles... Ceea ce ne cereți în jură cu Ștefan cel Mare poate fi în orice manual de istorie. **Constantin R. Martin, studențiu, București.** Scrisoarea dv. cu două probleme distincte: 1) privind nelămurirea dv. pe nea titlului filmului «A fost a hot», credem că e de imntă minimă. În schimb cea doua, comportarea necin-a unor lucrători din comerț, țată atenția. Ce folosă nu ne dați nici un fel de certe sau nume precise. **area dv. poate deveni utilă i dacă reveniți, aducîndu-ne ăria necesare.**

mai Tcacu, Suceava. Vă mim pentru interesul cu canăriți revista noastră. În ce te temele propuse, ele au vor sta în atenția noastră. Idă, venim în întîmpinarea întielor dv. chiar în acest cu materialul semnat de ul G.G. Udubașa. Despre ia am publicat în ultima unele reportaje. Firește că aveni și asupra acestui su-

entina Morgan, Sibiu. ra» nu este, desigur, o i de film, de aceea socotim acordă celelalte de-a șaptea tenția și spațiul corespun- Activitatea artistică a ac- la care vă referiți a fost mai fi reflectată în rubrica ă de film.

în plină afirmare

«Ce succese au dobîndit peste hotare în ultima vreme muzicienii noștri?»

Lidia SUCIU, elevă, Sibiu

Răspunde PETRE CODREANU, muzicolog.

Unul dintre domeniile în care școala muzicală românească s-a afirmat cu strălucire este cel al concursurilor internaționale. De la începutul anului 1965 și pînă în prezent numărul mare de distincții obținute — totdeauna printre primele acordate — este edificator.

Tinerii cîntăreți sînt în frunte. Mezzosoprana Viorica Cortez-Guguianu și-a îmbogățit palmaresul (deschis la concursurile «George Enescu» de la București și de la Toulouse) cu premiul I și premiul orașului Hertogenbosch (Olanda); la același concurs, soprana Ileana Cotrubaș obține de asemenea premiul I, iar basul Pompei Hărăstășeanu, premiul II. Tenorul Ludovic Spiess, și el laureat al Concursului «George Enescu» și al celui de la Toulouse (de remarcat că mulți dintre interpreți sînt adevărați... colecționari de premii internaționale); obține, în îndepărtata Brazilie, la Rio de

Janeiro, premiul I. Basului Vasile Pantea de la Cluj i se acordă la Concursul de la München premiul special al juriului. Unul dintre cei mai talentați baritoni ai noștri, Vasile Martinol, a reușit în scurt rîstimp două importante succese: premiul I la Concursul «Erkel» (Budapesta) și premiul II la Concursul «Maria Canals» de la Barcelona — Spania (la sfîrșitul lunii aprilie). Lui Varujan Cozighian i s-a acordat, pentru aleasa ținută a artei sale violonistice, premiul special «Rugiero Ricci».

Părăsind domeniul muzicii vocale și instrumentale, amintim excelenta ținută a balerinei Magdalena Popa la cel de-al III-lea Festival internațional al dansului de la Paris, care în toamnă trecută i-a adus premiul I.

Și pe tărîmul creației sînt de menționat cele trei premii I obținute de Wilhelm Berger (ultimale două, la Liège și Bruxelles, în perioada de care ne ocupăm), care consacră un talent autentic și o măiestrie deja matură, precum și premiul decernat lui Dieter Acker de la Cluj pentru primul său cvartet, la Concursul pentru Festivalul «Primăvara la Praga», ce tocmai se desfășoară în aceste zile.

Iată deci că tinerii muzicieni, alături de întregul nostru popor, contribuie la afirmarea multilaterală a României socialiste.

un erou al luptei pentru libertate

«Cine a fost Simon Bolivar?»

Paraschiv PÎSLARU
G.A.S. Rîmnicu-Sărat

Răspunde publicistul FRANCISC PĂCĂRARIU.

Simon Bolivar este socotit cel mai strălucit dintre conducătorii revoluțiilor de eliberare națională care au zguduit America Latină în primele decenii ale secolului al XIX-lea și au transformat în state independente coloniile spaniole din Lumea nouă, cu excepția Cubei. Născut în 1783 în Venezuela, hrănit de ideile revoluției franceze, Bolivar a participat cu în-suflețire la proclamarea independenței patriei sale (11 iunie 1810), devenind conducătorul luptelor împotriva puternicilor armate spaniole care se revărsau în regiunile septentrionale ale Americii de Sud, pentru a înăbuși mișcările pentru independență din Venezuela, Noua Granada (actuala Columbia) și Ecuador.

Plin de nezdruccinată încredere în biruința cauzei revoluției, Bolivar a înfruntat cu o extraordinară tenacitate greutățile uriașe ale acestui îndelungat război, a știut să nu se lase copleșit de superioritatea armatelor inamice, a transformat înfrîngerile dramatice în izvoare ale unui nou elan patriotic, ale unor noi ofensive, a reușit să mobilizeze masele la luptă necruțătoare și să dea trupelor coloniale lovitură zdrobitoare, măturîndu-le din Venezuela, Columbia și Ecuador și urmărîndu-le spre sud, în Peru și Bolivia, în același timp cînd trupele spaniole din Argentina și Chile se retrăgeau și ele înfrînte de armata argentinianului San Martin. Strînse în celeste de fier al forțelor celor doi «eliberatori» — cum i-au cîștit contemporanii și-i numesc urmașii pe Bolivar și pe San Martin — trupele spaniole din Peru și Bolivia au fost silite să capituleze. Ca rezultat al acestor biruințe au fost proclamate independente Peru (1821) și Bolivia (1825).

Genul militar al lui Bolivar se hrănea dintr-o amplă concepție politică, a cărei bază o alcătuea ideea confederării statelor latino-americane. Străduindu-se să înfăptuiască această idee, Bolivar a consfințit unirea, consolidată în lungii ani ai războiului comun, dintre Venezuela, Columbia și Ecuador prin proclamarea Marii Columbii (1819). Admirat și iubit de popoarele Americii Latine, Bolivar a fost însă împiedicat să-și realizeze planurile

politice. Oligarhia, care își vedea amenințate de către revoluție privilegiile, urzea împotriva conducătorului pe care America de Sud îl numea **El Libertador** (Eliberatorul) o vastă și vicleană campanie de calomnii, acuzîndu-l că dorește să devină dictatorul Marii Columbii. Profund rănit în demnitatea sa, cu sănătatea șubrezită de boli, Bolivar se retrage din viața publică, asistînd cu durere la destrămarea planurilor sale și la folosirea cuceririlor revoluției în interesul exclusiv al marilor moșieri și comercianți creoli. S-a stîns din viață în 1830.

structura internă a globului pămîntesc

«M-ar interesa să aflu ce presupun științistii că se află în «inima» Pămîntului.»

Emanuil BUCESCU, Pitești

Răspunde G.G. UDUBAȘA, cercetător științific la Institutul de geologie-geografie al Academiei Republicii Socialiste Românie.

Modelele structurii interne a Pămîntului, imaginate de cercetători de-a lungul timpului, au avut aspecte variate: ele prezentau însă ca latură comună admiterea ideii că Pămîntul este alcătuit din zone concentrice, denumite geosfere, cu proprietăți chimice și fizice deosebite. Această structură zonală a fost pusă în evidență prin urmărirea variației vitezei undelor seismice în interiorul planetei noastre. Au fost astfel remarcate mai multe praguri sau discontinuități, la nivelul cărora se produc variații bruște ale vitezei acestor unde.

Scoarta terestră reprezintă geosfera externă, cu o grosime medie de 60 km; ea este separată printr-o discontinuitate majoră de *manta*, care se menține, oarecum omogenă, pînă la adîncimea de 2.900 km. De la acest nivel pînă în centrul Pămîntului se conturează geosfera internă, denumită *nucleul* sau *simburele* («inima Pămîntului»).

S-a admis că spre interiorul Pămîntului compoziția chimică și densitatea diferitelor zone variază. În zona superficială a

scoarței predomină elementele ușoare ca siliciul și aluminiul; în profunzime apare mai întîi magneziul, apoi cromul, fierul și nichelul; ultimele două cîștigă treptat importanță, nucleul Pămîntului fiind constituit aproape în exclusivitate din fier și nichel.

În ultimul timp au apărut însă ipoteze care încearcă să explice într-un alt mod natura acestor zone sau geosfere, ținînd cont de rezultatele chimiei moderne. Modelul structural al Pămîntului cu aspect zonal se menține, însă capătă un înțeles fizico-chimic nou. Compoziția chimică a Pămîntului este considerată, cel puțin pentru zonele profunde, ca fiind *omogenă*. Diversele învelisuri se deosebesc însă după comportarea elementelor chimice în funcție de creșterea presiunii. S-a dovedit experimental că toate corpurile se metalizează sub acțiunea presiunii ridicată; electronii devin comuni, nu mai există deosebiri chimice între atomi. În adîncime are loc o comprimare din ce în ce mai pronunțată a structurii atomice. Învelisurile electronice sînt complet distruse; nucleele atomice se presupune că ar fi acolo imersonate într-un «lichid electronic» comprimat. Corpurile din natură sînt transformate astfel într-un metal unitar prin structură sa. Reacțiile chimice nu se mai pot produce. În zona centrală a Pămîntului hidrogenul și siliciul sînt în egală măsură metale, ca și fierul și sodiul... În aceasta ar consta natura nucleului Pămîntului, considerat în ipotezele anterioare ca fiind alcătuit din fier și nichel.

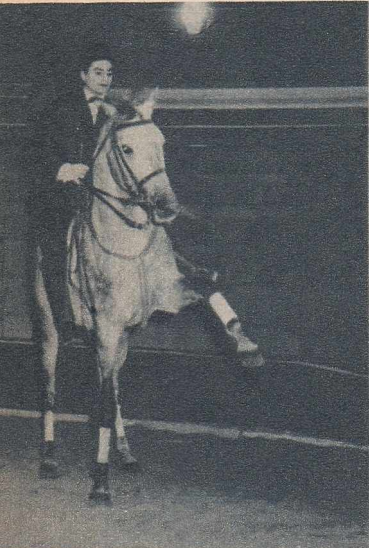

arena cailor

Fintină. Emil Krateryl a dat un caracter nou acestei figuri, realizând-o de jos. Clasic, ea este executată de patru călăreți în șa.

Un «salut» cavaleresc publicului cald. În șa, Lidia Krateryl.

Alois Krateryl «imprimind» în reflexele calului său pași de dans.

Cecilia Krateryl, balerina ciclului de figuri cu cai, executând unul dintre cele mai grele numere.

«Cabrare». Figură de final.

Printr-o smulgere, calul și omul încremenesc vertical, a salut; aplauze; apoi salturi din șa în văzduh; calul aleargă eliberat și neliniștit în cercul perfect al arenei, dar omul îl recucerește cu precizia pasării de pradă: iată-l în scări, prins de friu! Aplauze; o balerină răsucesce privirile spectatorilor într-un ghem alb; scena ei se reduce la dimensiunile neîncăpătoare ale șei de pe calul care aleargă, aleargă, aleargă... Deodată unul dintre roibii «pursinge» se oprește; așteaptă ceva; orchestra atacă notele unui dans contemporan și trupul lui lucios, strâns de gleznele unui cinăr jocheu, se clatină ritmic pe melodii, în timp ce potcoavele punctează împreună cu baterii. De fapt cine dansează, calul sau jocheul?

Sîntem la unul din spectacolele Circului de stat din București. Evoluază într-un număr cu cai familia Krateryl (Emil și Lidia — părinți, Alois și Cecilia — fiu și noră). Sportivi și în același timp actori de talent perseverenți în munca lor originală și răsplățiți de succesul lor, membrii acestei familii sînt continuatorii acelor dresori Krateryl stabiliți în România încă din 1864, care au adus în peisajul artistic al circului românesc elementele tradiționalei «înaltei școli» de dresură din Viena.

Pentru merite deosebite și activitate îndelungată în munca de dresură artistică a cailor, Emil Krateryl (prezent în turneele Circului de stat bucureștean în numeroase capitale ale lumii) a fost decorat; talentul său fiu, Alois, care l-a însoțit precucind, este desigur cunoscut cititorilor noștri din filmul «Neamul Șoimăreștilor», unde a deținut rolul lui Vasca, acel cazac care răpește în goana calului pe Magda, fiica boierului Orbeianu.

Munca de dresură a calului are o vechime de câteva mii de ani. Grecii au considerat că acest animal le-a fost dăruit «în exclusivitate» de către Neptun. Pentru a nu rămîne mai prejos decît Minerva, care înzestrase atenienii cu un arbore prețios, măslinele, zeul mărilor a izbit cu tridentul în pămînt și, deodată, prin deschizătura largă ce s-a ivit a sărit cu o înținută superbă și elegantă cel mai nobil dintre animale, calul.

În istoria dresurii de cai secolul al XIX-lea se impune îndeosebi: acum se poate vorbi de cuplul Loyal et Corradini («Cravașa și morcov, iată tot secretul dresurului»), de acel Boucher care stupefia spectatorii prin precizia cu care conducea caii, de celebrele Marie Isabelle, Maria Gentis sau Fanny Ghyka (care murind în urma unui accident de călărie a fost urmată curînd de calul ei, Turc, ce refuza să mai mînnce) sau de August Sanfeld, James Fillis, Gaetano Ciniselli, toți călăreți de înaltă școală.

Secolul nostru a introdus în disciplină dresurii un element nou, menit să înlătorească: psihologia.

Iată în acest sens cîteva «sfaturi» semnificative ale interlocutorului nostru, Emil Krateryl: «Nu trebuie să-ți pierzi răbdarea. Calul te simte dacă ești nervos. Trebuie să execuți cu calul de mai multe ori o figură descompusă în elementele ei. De obicei un cal nu poate executa toate figurile unui program. În timpul antrenamentului trebuie observate înclinațiile animalului, temperamentul lui. Unii cai sînt rîi, încăpățînați, alții, dimpotrivă, timizi și fricoși.

Orice figură executată de cal este determinată de un ansamblu de comenzi ce rămîn imperceptibile pentru spectator. Vă înșelați crezînd că dansul în arenă îl execută calul. Întregul merit îi revine artistului din șa.

Arta noastră e un amestec de sport și teatru. Ar fi în defavoarea noastră dacă spectatorii ne-ar citi pe față încordarea și teama unei eventuale nereușite».

Fotoreportaj de T. TUTUNGIU și S. STEINER

carnet automobilistic

primăvara și... accidentele

Primăvara numărul accidentelor de circulație pare, la prima vedere, mai mare decît în celelalte anotimpuri. În timp de iarnă numărul mașinilor (proprietate particulară) în circulație fiind mai mic, s-ar putea presupune că și numărul mai mic, în valoare absolută, al accidentelor este justificat.

În realitate lucrurile nu stau așa. După studii și statistici efectuate recent în Elveția, complexul de factori care explică creșterea absolută și procentuală a numărului de accidente în lunile aprilie se mai explică prin următoarele considerente:

— Pierderea parțială a reflexelor relativ recent fixate ale conducătorilor auto amatori. Întreruperea din timpul iernii (3-4 luni) deconectează unele din reflexele de bază ale conducerii și promptitudinii mișcărilor. Această constatare se referă la aproximativ 60 la sută din totalitatea conducătorilor auto care au mai puțin de 5 ani experiență practică și care întrerup complet sau într-o măsură importantă circulația în anotimpul rece. Singurul remediu posibil este autodisciplinarea acomodării cu volanul pe care și-o poate impune, în propriul său interes, fiecare conducător auto. Analizele reflexelor, efectuate la 100 de șoferi amatori de către un colectiv de medici specialiști, au indicat pentru 78 dintre ei, ca metodă sigură de reacomodare, menținerea timp de 7-10 zile în viteză sub 70 km/oră în afara orașelor și sub 40 km/oră în orașe. creșterea progresivă a timpului petrecut

la volan de la 30 minute la 4 ore și conducerea în acest interval de timp numai ziua.

— Dacă o dată cu venirea primăverii creșterea numărului absolut de accidente este explicabilă și datorită sporirii numărului de autovehicule aflate în circulație, sporul procentual al accidentelor nu poate fi explicat deoarce în raport cu iarna condițiile de circulație, cel puțin în zona temperată, sînt mult ameliorate. Țînînd seama de dispariția ceații și a poleiului, de îmbunătățirea vizibilității, de durată mai mare a luminii de zi, sîntem obligați să admitem ca juste concluziile statisticienilor elvețieni care pun pe seama stării tehnice a parcului rulant, la început de primăvară, o mare parte a accidentelor care survin.

— Fie că s-a circulat intens în timpul iernii și acest lucru dă o uzură mai pronunțată unor mecanisme, fie că mașina a fost garată peste iarnă în condiții necorespunzătoare (în aer liber, în pasaje sau locuri neîncălzite), fie că întreținerea corectă a mașinii a fost neglijată, cert este că starea tehnică a parcului auto în primăvară este parțial necorespunzătoare. Din 1000 de vehicule supuse controlului de o comisie special constituită în Elveția, în cantonul Vaud, 263 aveau defecțiuni la frîne (196 în măsură să creeze pericole), 169 prezentau defecțiuni la dispozitivul de direcție, 80 erau cu amortizoarele uzate peste limita admisă iar 351 aveau farurile neeglate sau defecte.

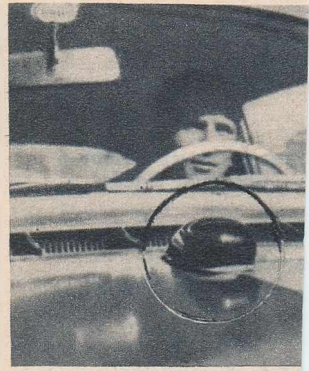
Aceste concluzii ni se par valabile și pentru conducătorii auto de la noi.

politețe și prudență

Ce reprezintă acest semnizator de culoare verde astfel amplasat? O nouă extravaganță sau o măsură utilă?

La intersecțiile cu culoarele marcate special pentru trecerile de pietoni, pe trivir regulamentelor de circulație în vigoare în mai toate țările, pietonii a prioritate. Pentru a evita gescul policos dar foarte des repetat al miilor care indică pietonilor hotărîrea de a opri automobilul și de a le permite traversarea nestingherică, în R.F. Germană și în Anglia, la apelul cluburilor automobilistilor, aprinderea semnalului verde din fotografie indică invitația pentru trupele de pietoni de a traversa fără grijă.

Ing. V. IOANID

micul ecran

ORIZONTAL: 1) În fața micului ecran. 2) «Dialog la distanță», «Studioul A», «Varietăți» ș.a. — Prezentată la emisiunea «Pentru noi, femeile». 3) Dreață — Cîmpul pe care apar imaginile. 4) Unitate de măsură a energiei — Primele la școală! — Refren în colinde — De azi pînă miine. 5) Micro... emisiune TV în care se prezintă ecranizarea unor schițe umoristice de mare valoare artistică. 6) La sfîrșit de săptămînă! — Personaj din «Apus de soare» — Vehicul... de reportaj al televiziunii. 7) Net — li sînt dedicate multe emisiuni ca «Știință și tehnică», «Memoria caselor», «Telerebus școlar», «Clubul tineretii» ș.a. — Cave! 8) Din Sibiu! — Difilic! — De forma unuia. 9) Cele de luat vederi, echipate cu teleobiective puternice, asigură

efectuarea emisiunilor din afara studioului (sing.) — Captacarea de unde. 10) Epocă — Vehicul hibernal — Cupe! 11) De două ori... la Cosmos! — Formulă pentru prepararea unei mîncări — Cer! 12) Apărare — În mijlocul ecranelor! — Compoziție muzicală executată pe două voci. 13) De mare răsunet (pl.) — «Sfîntul», «Omul invizibil», «Aventurile lui Robin Hood» ș.a. 14) Dumitru Teodorescu — Rîu în Elveția — Tul (reg.). 15) Mamifer tibetan — Avere, bogăție (pl.) — Bie! 16) Present în studio la emisiunea «Debuturi» — Lei! — Moș Martin. 17) Verigă — La mec! — Mers de cal. 18) Numele științific al raței — Polii negativi ai unor pile electrice. 19) Urmărită cu interes în ciclul de emisiuni geografice «Teleglob» — Prima parte a unei com-

peții sportive. 20) Uzină producătoare de televizoare. În țara noastră.

VERTICAL: 1) O emisiune instructivă și atractivă în fiecare sîmbă — Ustensile casnice. 2) Căpeten arabă — Culoare (fem.) — Exemplu, «Programul de radio televiziune». 3) În preajmă — Or în Franța — Din zoologie! — Cînd răspund cu frecvența de emisie a stației de televiziune. 4) Din Rețea! — Manevră de... meteorolo. de serviciu în fața hărții din studiu — Exclamație de bucurie la rezoluția unei probleme dificile — Te de sabie (inv.). 5) Odiha de di prinț — Grad (abr.) — Literă g ceasă — Cocoloș — Tește! 6) Tău! — Asigură un doaj optim tre «alb» și «negru» pe ecranul vizorului — Glorie (fig.) — Apiciatul ansamblu muzical al Radiocuizunii, format din copii. 7) V după... «Noaptea bună, copii» — Igru amestecat cu alb (pop.) — C se află în aer — Cafeniu. 8)... c — Fiecare din varietățile unei lori — ... de știri sau meteorolo. 9) A aranja televizorul — Diminutiv feminin — A apăra — Mic viu în Anglia. 10) Au gustul pînă — Patru la automobil — Îndecabalin — Teze! 11) Sunet — la table — Victor Enescu — un nivel înalt de cunoștințe — H 12) Ode! — Încă o emisiune teatrală cu care ne-am obișnuit în fier vineri. 13) Stații complexe, am sate pe lanțuri magistrale, prin intermediul cărora se primesc programe de «interviziune» sau «Eurziune» — În încheiere, o emisiune nocturnă pentru pasionații sîtului!

Ion PASC

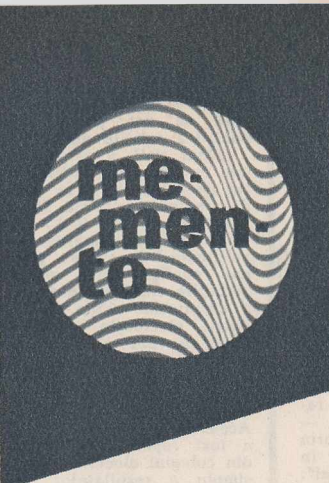
Cuvinte mai puțin cunoscute: AABE, TIL, AIME, TESAC, IOEI.

dezlegarea jocului SP aparut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) APĂRĂTOR POST. 2) MARATON — TALE ARIPA — EFECT — T. 4) TAI ASALT — CU. 5) OS — IP — T. EGAL. 6) RUG — INELE. 7) TOȘCA — ASA — AR. 8) CILC — CLAR. 9) AS — ROCAD LIA. 10) IMPARABILE — EN. 11) AI — FINALA — T. 12) CAR — NAD — TIR. 13) RECE — AMANEA. 14) SARADA — OR — 15) ANIMATE — EPATA. 16) PRINZ — ARAM. 17) TARIE — SITE. 18) U — OO — STUP — 19) RISNI — RESORT. 20) IN GALERIE.

cuvinte încrucisate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
T	E	L	E	S	P	E	B	T	A	I	12	13
2	M	I	S	I	U	N	I	M	O	D	A	
3	L	I	N	I	E	E	C	R	A	N		
4	E	R	G	A	B	B	R	R				
5	A	N	T	O	L	O	G	I	E			
6	K	A										
7	C	L	A	R	C	N	R	V	E			
8	B	I	G	R	E	Y	O	V	A	L		
9	L	A	M	E	R	E	A	N	T	E	M	E
10	L	E	V	S	A	N	I	P	E			
11	O	O	R	E	T	E	T	A	C	R		
12	P	A	R	A	T	R	A	D	V	E	T	
13	A											
14	T											
15												
16												
17	L	A	N	T	M	E	T	R	A	P		
18												
19	A	L	A	T	O	R	I	E	T	R		
20	L	E	T	R	O	N	I	C	A	T		

carte

■ Editura tineretului a intinat Ziua copilului cu câteva teresante apariții dintre care menționăm: Tudor Arghezi **Bună mineața primăvară**; Otilia Canir **A murit Luch!**; Dimitrie Dintineanu **Legende istorice**; stifta baladă populară **Gruia lui Ivac** (ilustrații Done Stan); Barbu Ștefănescu-Delavrancea **Bunica și micul** (culegere de povești, poezii, basme); Victor Eftimiu **nul de piatră** (ilustrație Val uteanu); Demostene Botez și ael Pop **Hoinăreli în natură** (re-itare); Ion Pas **Povestiri vechi** (culegere); Mihai Stoian **u, Ra, Ba, Bu, Rici ș.a.**

■ **Ritmuri** se intitulează noul vo- n al lui Tudor Arghezi apărut Editura pentru literatură. E nou prilej pentru cititori de a ra în universul acestui mare et, de a se minuna de vigu- isa sa artă.

■ **Semnificativ** intitulat — **Minus rerea** — volumul de versuri pe e Editura pentru literatură i- blică lui Ion Cringuleanu putea încă mai dens ca substanță și i individualizat ca expresie; cu te acestea, cartea nu este lip- i de interes pentru cunoașterea lectoriei acestui autor.

■ Două debuturi în colecția „Lu- fărul” a Editurii pentru litera- ă: o poezie, Mariana Costescu, volumul intitulat **Versuri** și un zator, Constantin Mateescu, al ul volum de schițe și povestiri intitulează **Rochia** cu ane- ne. Sînt două glasuri ce pre- tă fiecare timbru și interes priu.

■ Un poet, cu totul remarcabil, irt de curînd este Emil Botta, oscut publicului mai ales în staza de actor. Volumul său de **zil** are o prefață de Petru Co- nescu.

■ Un bun volum de **Texte din ratura populară română**, to- ri, aparținînd celui ce a fost loristul G. Alexici, cu un stu- întroductiv, note și glosar de Mușlea, a apărut la Editura demiei. Inedite, textele, pe ă că readic în conștiința pu- ă numele unui culegător meri- i, pun în circulație piese de ă valoare ale folclorului nos-

■ **Celebrul 702** al lui Alexandru odan a apărut recent în Aus- în editura „Wilhelm Frick”, i difuzat, prin intermediul li- illor din Viena, Stuttgart și ch, pe un spațiu european tiv întins.

■ **Istoria teatrului universal** de avian Gheorghiu și Silvia Cucu luns, prin cei de-al doilea vo- al său, apărut recent la Ed- didactică și pedagogică, să îndă mîscarea teatrului mon- l din secolul al XVIII-lea pînă l doilea război mondial.

■ Tot domeniul istoriei teatrale ține și cartea lui V. Brădă- u intitulată **Drama istorică** na- ală, apărută recent la Editura ru literatură.

■ Un bun volum de **Studii și etări de istorie literară** al lui Călinescu tipărește Editura retului, în colecția „Biblioteca

școlarului”, sub îngrijirea lui Al. Piru. Prefața și notele acestuia sînt remarcabile îndrumare în par- curgerea textelor, cartea în totul urmînd a avea un ecou prelung în rîndurile cititorilor.

■ **Remarcabil** volumul intitulat **Schițe de istorie a lexicografeii românești** de M. Seche, publicat la Editura științifică.

cinema

■ **Prolog** la Festivalul filmului de animație. Urmăriți în cadrul „Zilelor filmului de animație” (27 mai-5 iunie), la cinematograful Union, pelicule reprezentative ale unor cunoscuți realizatori ai ge- nului din țara noastră și din alte țări: U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Chineză, R. P. Bulgaria, S.U.A., Franța, Canada, Anglia.

■ **Fantomas**. Din nou Jean Me- rais (în multiple roluri și cu mul- tiple măști) pe ecranele noastre, într-o pseudoaventură pe care un maestru al genului, regizorul An- dré Hunebelle, o desăfoară cu abilitate și simț al umorului; este tot un „joc de-a aventura” ca și în „Gentlemanul din Cocody”, dar mai meșteșugit. În restul distribu- ției: Mylène Démongeot, Louis de Funès — unul din cei mai solici- tați comici al ecranului francez în ultima vreme — și Robert Dalban.

■ **Semnale deasupra orașului**. Regia: Zika Mitrovic (R.S.F. Iu- goslavia). Povestire destul de li- neară, inspirată de luptele parti- zanilor iugoslavi în timpul celui de-al doilea război mondial. Pe alocuri, dramatismul este confun- dat cu aventurosul, ceea ce nu aduce servicii filmului. În distri- buție: Aleksandar Gavric, Marija Tucinoski, Miha Baloh, Dragan Cokoljic.

■ **Recomandăm** încă o dată, pen- tru cei care n-au văzut încă, am- plul și emoționantul documentar al lui Mihail Romm **Adevărata față a fascismului**, precum și filmul lui Jiri Sequens **Atentatul** — pentru emoția concentrată a acestui epis- od dramatic, povestit cu bune mijloace cinematografice.

■ **Mari actori** pe ecranele noas- tre: Ingrid Bergman, Anthony Quinn (Vizita), Richard Burton, Ava Gardner, Deborah Kerr (Noaptea Iguanei), Philippe Avron (Serbările galante, Fifi înaripatul).

Ava Gardner

disc

■ „Melodiile de N. Kirulescu”, micul disc cu indicativul 45-EDC-657, cuprinde doar pa- tru piese din bogata, inspirată și fecunda activitate a „tinăru- lui” (dacă ne amintim de „La că- suța cu zorele”) și neobositului compozitor. Căci... „dacă nu e om să nu fi scris o poezie”, în orice caz puțin sînt cei ce au reușit să scrie atîtea melodii de muzică ușoară care să rămînă!

■ **O voce** — Gigi Marga — și patru compozitori: Mișu Iancu, Camelia Dăscălescu, George Gri- goriu, Temistocle Popa! Patru melodii: „Te rog să-mi scrii”, „Să-ntrebi răsăritul de lună”, „Dacă nu te văd o zi”, „Marinarul îndrăgostit”. Totul pe un singur disc: 45-EDC-673.

■ „Muzică ușoară din Ghana” în execuția formației **Ghana Workers Brigade Band**, dirijată de Prince Boateng. Aici găsim rit- muri insolite, dezlănțului melodice pătimase și un simț neobișnit de natural al descărcărilor electrice de înaltă tensiune (45-EDC-664).

Gigi Marga

muzică

■ În afara unor turnee excep- ționale pe care vi le-am anunțat săptămîna trecută (Opera națională din Sofia și orchestra de jaz „Woody Herman”) stagiunea se desăfoară în Capitală cu cîteva programe atrăgătoare:

■ La Filarmonica „George Enes- cu” reputatul șef de orchestră din Anglia, Anatole Fistoulari, se va reintîlni cu publicul românesc în- tr-un program Mozart, Mendel- ssohn-Bartholdy și Prokofiev (Con- certul de vioară nr. 1 cu Wanda Wilhomirska, cunoscuta violonistă poloneză, solistă).

■ **Emanoil Elenescu** prezintă la pupitrul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii un „Festival Enescu”. Programul cuprinde Sim- fonia I în mi bemol — „Eroica enesciană”, Monologul lui Oedip din opera cu același nume și Rapsodia I în la major. Un con- cert care cuprinde cîteva dintre cele mai populare compoziții ale maestrului.

■ **Marele** compozitor francez Jean-Philippe Rameau Filarmonica îi dedică un program integral, în 31 mai. Lăudabilă inițiativă! Vom asculta prime audiții, în inter- pretarea orchestrei de cameră diri- jate de Paul Popescu și a corului de cameră Madrigal — dirijor Marin Constantin (suetele din ope- rele „Plathée” și „Indiile galante”, uvertura operelor „Zais”, opera „Pygmalion”).

plastică

■ **Sala** din bd. N. Bălcescu. Pic- torul **Marius Bunescu**, implinind 85 de ani, expune lucrări create în ul- timele două decenii. Echilibrul de robustețe și delicatețe, această pictură deschisă către om și na- tură e o operă sănătoasă. Pon- derea ei nu-i moderată academică, nici olimpiantă nesinchiseală față de mode și modele; e doar yir- tutea populară de a drămu, chib- zuiala țărănului care alege pen- tru iarna duratei poamele fără

pată din pomul scuturat. Cu a- ceastă prudentă neîncredere în excesele emoționale sau cerebrale ale artei moderne, Bunescu e to- tuși un modern, un poet vibrant la tot ce constituie farmecul pic- turii. Patima lui Petrașcu pentru consistența culorii și patima pal- ladyană pentru inefabil sînt la el domoile cu luare aminte într-o sinteză discretă (să observăm cîtă greutate materială au obiectele în tablourile sale și totuși ce jucăușă flacără e în armonia tonurilor, desprinsă de materialitatea lor). Poți găsi aici un colocviu între severitatea constructivă a lui Ressu, sentimentul familial al locurilor din pictura lui Ghiță, delicate plîpîri din peisajele lui Steriadi. Bunescu nu-i un eclectic ci un martor cinstit al sensibili- tății din pictura noastră interbe- lică, distribuind în doze juste rea- lismul și senzualitatea ei, simțul materiei și gustul poeziei, obser- vația exactă și fantezia sentimen- tală. Probitatea lui de meșter e binefăcătoare sufletului, arătîndu- i lumea simplă și frumoasă, îndep- ărtînd demonii „căutărilor” fără liman din artă. E cel mai senin din pleiada de pictori români for- mați între cele două războaie.

teatru

■ **Viforul** — partea a doua a cunoscutei trilogii a lui Delavran- cea — operă de seamă a drama- turgiei noastre naționale, a fost pusă în scenă la Teatrul „Barbu Delavrancea”, în regia lui Călin Florian, care își face debutul în Capitală într-un spectacol sobru, limpede, neretic. Gh. Cozorici reapeare după un timp îndelungat într-un rol de mare respirație, vîdînd reale calități pentru tea- trul clasic prin gest, atitudine, voce (mai puțin unele intonații declamatorii) și printr-o sensibi- litate emoțională. Victoria Dinu compune o Oană cu mijloace simple, firești, definindu-și per- sonajul în diversele sale ipos- taze, punctîndu-l cu momente lirice de calitate. Semnalăm și efortul lui Cornel Girbea în Luca Arbore, cu rezultate notabile. Neutru, decorul lui Mihai Tofan; poate prea „neutru”.

■ **Premieră** la Teatrul de stat din Arad: piesa romancierului Eugen Barbu **Să nu-ți faci pră- vîile cu scară**, o frescă plină de vervă, zugrăvind descompunerea unei familii mic-burghize în anii ultimului război. Regizorul Dan Alexandrescu a creionat cu fi- nețe galeria tipologică din piesă, căreia i-a redat elocvent atmo- sfera. Au contribuit la aceasta actorii: C. Adamovici, Elena Bondi, Liviu Mărtinuş, Silvia Ta- bacu, talenții tineri Agatha Ni- colau și Alexandru Drăgan și de- corul inspirat al lui Traian Ni- țescu.

■ **Omul de la miezul nopții** e piesa de debut a lui Virgil Nes- tor — scriitor clujean — o ple- doare pentru responsabilitatea umană, pentru înaltă înuță etc. Premiera pe țară a avut loc la Teatrul maghiar de stat din Cluj, în regia reușită a lui O. Rappa- port și Szabo Jozsef. De mențio- nat actorii: Dehel Gabor, Nagy Dező, Katona Eva și mai ales tinărul Mihaly Pal.

■ **Semnalăm** turneul Teatrului de stat din Ploiești, secția de es- tradă, cu: **Asă seară fără mască**.

Victoria Dinu

Spectacol corect, cu unele mo- mente amuzante, altele mai puțin inspirate, fără stridențe dar și fără sclpîri. Deficiența princi- pală: inegalitatea valorică a co- lectivului.

■ **La a treia** sa versiune sceni- că (prima a oferit-o Teatrul muncitoresc C.F.R.-Giulești, a doua — teatrul sibian), piesa lui Simion Macovei **Pe 40 metri lun- gime de undă** oferă secției ro- mâne a Teatrului din Tg. Mureș prilejul unui spectacol de calitate: tensiune dramatică, ritm de factură cinematografică, cîteva bune realizări actoricești (Valen- tino Dain, Anca Roșu). Condu- cerea regională aparține lui Eu- gen Marcus.

televiziune

■ **Duminică 29 mai**. Va trebui să luăm masa mai devreme ca de obicei pentru a nu pierde nici o fază dintr-un promițător spec- tacol fotbalistic transmis de la Moscova: Brazilia-U.R.S.S. (14.00) ■ Studioul „A” în vacanță. Prea repede a obosit! ■ Nicușor Pre- descu, violonist binecunoscut, in- terpretează binecunoscute melodii (19.25) ■ Invitați în studiourile TV: cîntărețul italian Michele și formația sa instrumentală (19.45) ■ **Romantism** în două serii: fil- mul „Contele de Monte Cristo” — seria I (21.45).

■ **Marți 31 mai**. Emisiunea de știință, cu subiect rezervat (20.30) ■ **Muzică** și electronică, într-o transmisie de la Moscova (21.00) ■ **Seria** a II-a a filmului „Contele de Monte Cristo” (21.30).

■ **Miercuri 1 iunie**. Teatrul de stat din Bacău prezintă „Idolul și Ion Anapoda” — cunoscuta „comedie amară” de G. M. Zam- firescu. O fi potrivit acest spec- tacol tocmai de Ziua copilului?

Harry Piel

(20.15) ■ **Să ascultăm** un virtuos al pianului: Daniel Pollack din S.U.A. (22.26).

■ **Joi 2 iunie**. **Harry Piel** (un fel de „Sfințit” de acum 35 de ani) într-o peliculă, premieră pe țară: „Ultima reprezentare” (20.15) ■ **Noul ciclu** pe teme beltristice „Centre literare” începe, firesc, cu Iașul. Ii vom asculta pe poezii George Lesnea, Nicolae Tașomir, Florin Mihai Petrescu, Horia Zi- lieru și Corneliu Sturzu (21.50).

■ **Vineri 3 iunie**. În călătoria, fără bagaje, cu „Teleglob”. Des- tinația: Insula Tristan da Cunha (21.15) ■ **Muzică ușoară** cu Ves- lica Tastaman, Anca Agemolu, Luminița Dobrescu, Florin Piersic, D. Rucărescu, I. Popescu-Lak și Enrico Fanciotti (21.40) ■ **Aban- donată**, reluată, din nou aban- donată, iar reluată: „Memoria peliculei” (22.10).

■ **Sîmbătă 4 iunie**. Așteptăm, cu explicabilă nerăbdare, continuarea excelentelor exemplificări pe tema filmului de animație (19.30) ■ Dalida, Jean-Claude Pascal, Jacqueline François în „Parada vedetelor” (21.00) ■ **Actualitatea** cinematografică (22.20) ■ **Cu „Sfin- tul”** (22.30) se încheie programul, cu prea puține atracții, pentru o întreagă săptămînă.

și totuși se mișcă...

Deci, supercampionul segregăției rasiste din sudul S.U.A., George Wallace, teribilul guvernator al statului Alabama, a reușit. Inofensiva sa consoartă, Lurleen (a cărei biografie politică a fost prezentată într-unul din numerele trecute ale revistei), a obținut majoritatea voturilor, onorabili cetățeni albi din Alabama bătându-și pină la urmă joc de propria lor constituție. Căci nu este un secret pentru nimeni că bossul rasiștilor este cel care, potrivit propriilor cuvinte, „va călări mai departe masa neagră”. Panourile

electorale pe care imensa umbră a lui Wallace domina silueta subțire a candidației grăiau de altfel elocvent în privința rolului de „consilier personal cu un salariu de un dolar pe an”, pe care doamna guvernator l-a destinat vajnicului soț.

În fapt, alegerile din Alabama — stat în care prejudecățile și moravurile rasiste au rădăcini de peste un secol — nu au fost altfel de semnificative prin transmiterea scaunului guvernatorului în familie, cit prin apariția „noului val”. Este expresia care desemnează masivul contingent de alegători de culoare ale căror nume au apărut — pentru prima oară în istoria sudului american — în paginile registrelor electorale. Raportată la cifra apropiată de zero de acum doi ani, înscrierea pe liste a peste 200 000 alegători negri în momentul de față apare cu adevărat impunătoare, iar în perspectivă aptă să depășească tenebroasa umbră a lui George Wallace și a acoliților săi. Este ceea ce nota un observator de la fața locului: „Dacă Wallace nu găsește o metodă prin care să-i împiedice pe ne-

gri să se mai înscrie pe listele electorale, va fi cu siguranță bătut în 1970 când se vor putea prezenta persoana pentru a solicita un nou mandat”.

„Noul val” a intrat în arenă nu numai cu prilejul preliminarilor pentru postul de guvernator. În orașelul cu numele de tragică rezonanță în analele discriminației rasiale din S.U.A., Selma (tot statul Alabama), alegerile pentru autoritățile polițienesti locale au precipitat chiar un nou conflict între guvernul federal și cercurile segregacioniste, pe aceeași temă a drepturilor civile. În urmă cu un an listele electorale cuprindeau aici înfrimă cifră de 314 alegători de culoare. L' scrutinul de săptămâna trecută au fost însă înscriși 10 627 negri. Urmarea: Jim Clark, omul forte al lui Wallace, nu mai putut fi reales în funcția de șef al Această „nedreptate strigătoare la cer a fost reparată de susținătorii lui Jir din colegiul electoral prin anularea pur și simplu a rezultatelor din șase circumscripții, ceea ce, evident, i-a răpit advere sarului majoritatea absolută. În același timp însă, sesizat asupra acestor practici departamentul justiției a deschis o acțiune judiciară. Indiferent de rezultatul anchetei, se cuvine reținută constatarea corespondentului ziarului francez Le Figaro: „Testul electoral de la Selma asemenea celui pentru alegerea guvernatorului din Alabama, probează că nu val a început serios să se miște”.

Ileana NICOLAESC

pe primul loc — brâncuși

Decedată anul trecut în vîrstă de 94 de ani, Helena Rubinstein n-a lăsat în urma sa numai faima unui nume imprimat pe cele mai renumite produse cosmetice, ci și o fabuloasă colecție de opere de artă adunate de-a lungul citorva decenii și risipite în cele șapte rezidențe pe care le avea în câteva mari orașe ale lumii (Paris, New York, Londra, Buenos Aires etc.). Colecția magnatei cosmetice cuprindea peste 1 000 de piese — de la mobilier în stil americano-victorian până la opere de artă impresioniste sau lucrări ale celor mai renumiți pictori și sculptori moderni. Colecțiile sale de artă neagră și polineziană, cuprinzînd multe rarități, sînt de valori inestimabile. Toate acestea au fost vindute în opt reprize la Galerile Parke Bernet din New York. Cu această ocazie s-a adevărat încă o dată cât de mare este faima și de ce imensă prețuire se bucură operele lui Brâncuși. Prețul cel mai ridicat — 140 000 de dolari — s-a plătit pentru sculptura lui Brâncuși „Pasăre în spațiu”; „Negresa albă” — a aceluiași sculptor — a fost achiziționată tot cu o sumă foarte ridicată: 92 000 dolari. Un peisaj de Bonnard, acest rege al culorilor pure, s-a cumpărat cu 60 000 de dolari. Pinzele impresionistilor nu și-au dezmîntat valoarea: „Două dansatoare cu brațele ridicate” de Degas s-a vîndut cu 31 000 de dolari; „Faleză la Etretat” de Monet, cu 40 000 de dolari; un peisaj de Sisley cu 7 000 dolari; opt tablouri de Renoir de dimensiuni foarte mici cu sume alternînd între 3 500 și 13 000 dolari. Dacă un Van Dongen datat 1905 („Femeie cu colier”) pictat pe fond roșu și un Matisse („Peisaj la Collioure” — 1911) au atins prețuri destul de mari (42 000 dolari), dacă o serie de guașe de Chagall s-au menținut la o cotă foarte ridicată, în schimb cele câteva opere de Picasso: „Bărbat cu mîinile încruciate”, „Cap de copil”, un tablou pictat la Barcelona în 1899 n-au fost licitate, ca de obicei — spre surprinderea multora — la sume prea ridi-

Un colț din colecția de artă africană aflată în apartamentul parizian al Helenei Rubinstein.

cate, deși „Cap de copil” a obținut totuși 40 000 dolari. Un triptic de D (o suită de trei picturi murale executate în 1942 pentru apartamentul newyork al Helenei Rubinstein) a fost achiziționat la o sumă foarte modestă (10 000 dolari). Dar surpriza licitației rămîne suma care s-a plătit pentru natura moartă „Strotoarea” de R. de la Fresnaye: 100 000 dolari. Pictor francez de factură cubist Roger de la Fresnaye a murit cu cîteva decenii în urmă, acoperit de uitare. Dacă la saloanele din 1910-1913 opera lui au declanșat entuziasm și scandal, același timp, ilustrații lui contemporan l-au înecă apoi în umbră. Istoria picturii l-a consemnat prin suita de naturi moarte în tonuri plate, prin cîteva tablouri care au stîrnit o vilvă efemeră („Bărbat b și cîntînd”, „Cucerirea aerului”, „Alerie”) și prin ilustrațiile la cartea A. Gide, „Paludes”.

I. CORIB

la capitolul export...

— corespondență din Londra —

Trepte înguste de platră coboară pină într-o obscură încăpere subterană — faimoasa „Cavern” din Liverpool, cîndva club al beatnicilor. Recent, hruba a fost închisă pentru neplata datoriiilor contractate de patroni, spre decepția entuziaștilor suporteri ai autorilor de „pop-music”. Caverna rămîne totuși o piesă istorică, fiindcă aici a debutat grupul celor patru beatles — plătiți pe atunci cu 6 lire pe seară — de aici s-a lansat și ridicat el pină la rangul de „mindrie națională”, cum l-a calificat însuși șef Alec Douglas Home pe vremea cînd era prim-ministru. Deveniți vedete, cei patru au fost urmași curînd de cînduri întregi de alte grupuri similare, care au început să procure venituri promițătoare, cu precădere în dolari, fișului britanic preocupat să combată neplăcerile deficitului comercial.

Au apărut și inevitabili impresari și manageri, au fost „descoperite” sau create noi stele în care s-au investit bani și care au fost conduse pe același traseu — de la cluburi și localuri la micul ecran, apoi la înregistrări de discuri, faza finală fiind scena și piața americană. Businessul a luat proporții, înglobînd și alte categorii ale producției artistice — muzicieni, actori de teatru, revistă și film, scenariști etc.

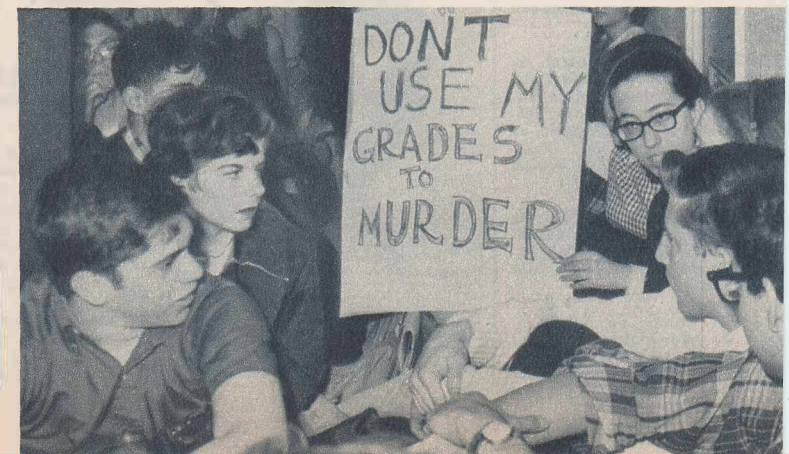
De cîtiva ani lucrează în acest domeniu o firmă respectabilă, înregistrată legal — „Grade Organisation” — care realizează beneficii în valoare de milioane de lire sterline, după care jin-

duește atît de mult balanța de plăți britanică. Firma știe de pildă că pe piața New Yorkului sînt căutați artiști de teatru, la Los Angeles cei de film, iar la Las Vegas cei de revistă, de preferință duzini de „girls” pentru balet și coruri. Uneori, potrivit ziarului Financial Times, Las Vegas cumpără spectacole întregi, cu inventar cu tot.

Sînt plasate la un preț bun și unele emisiuni de televiziune, printre care și așa-numitele „serials”. S-a încercat cu „Maigret”, cunoscutul personaj al autorului francez Simenon; nu a prins însă, deoarece achizitorii americani l-au găsit „prea francez”. În schimb lor le-a plăcut „The Avengers” — un șir de aventuri care fac un nereușit elogiu al neverosimilului — sau „Danger-Man” — produs tipic al unei imaginații incinse de obsesia războiului rece. Autorul respectiv a creat un fel de „superman” a cărui predilecție este să spargă și să devasteze, cam o dată pe săptămînă, ambasade ale unor țări socialiste și să dărîme cel puțin cinci oameni cu un singur pumn. Societatea de televiziune A.T.V., care desface asemenea marfă contraților americani, a încasat 3 800 000 de lire anul trecut și 1 400 000 de lire în primele două luni ale acestui an. Afaceri rentabile. Totodată, merită relevat un fapt: din cauza caracterului său excesiv de tendențios, „Danger-Man” nu și-a prea găsit cumpărători pe continentul european.

Liviu RODESCU

La Universitatea din New York, în ziua în care avea loc așa-numita verificare gradului de „aptitudine la studii”: în semn de protest împotriva acestei form voalate de încorporare forțată și trimiteri în Vietnam, studenții poartă pancartă în incinta universității, cu inscripția: „Să nu fie folosit gradul meu de pregătire pentru a ucide!”

Rio de Janeiro: „antologia poeziei românești“

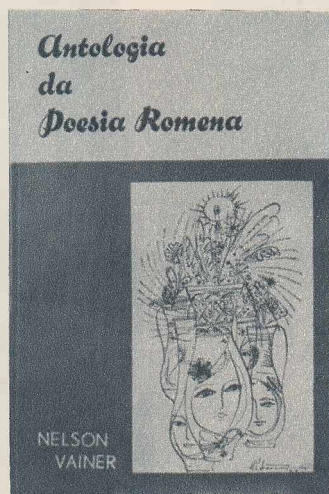
În vasta operă de universalizare a cororilor literaturii române, Nelson Vainer re-mari și incontestabile merite. De mai bine de treizeci de ani el desfășoară o asfințită activitate de traducător și propagator al literaturii române.

În 1935 acest talentat ziarist, actual-ente membru al Academiei braziliene de resă, publica în almanahul anual „Eu si tudo“ („Eu știu totul“) traducerea — i proză — a baladei „Meșterul Manole“. proximativ trei decenii mai târziu, în 1964, apărea în editura „Civilização Brasileira“ din Rio de Janeiro sub îngrijirea i Nelson Vainer o antologie a prozei mânești. Tot datorită lui Nelson Vainer io de Janeiro a fost al doilea oraș din me (primul fiind Parisul) care a trans-ia la televiziune capodopera lui I. L. aragiale „O scrisoare pierdută“.

De curind ne-a sosit o veste îmbucur-are : Nelson Vainer a pus la dispoziția litorilor brazilieni o nouă lucrare de teză : „Antologia da Poesia Romena“ Antologia poeziei românești). Lucrarea apărut în foarte bune condiții grafice aceeași editură „Civilização Brasileira“ a Rio de Janeiro.

Prefața și prezentarea autorilor grupați această antologie aparțin lui Guileherme Almeida, de la Academia braziliană de ere. Dintre lucrările care fac obiectul centei apariții semnalăm : baladele „Mi-lia“, „Meșterul Manole“, fragmente din iganiada“ de I. B. Deleannu, un mare măr de poezii de M. Eminescu — prin-are și „Lucesfărul“ — Alecsandri, șbuc, Șt. O. Iosif, Al. Macedonski, Minulescu, T. Arghezi, G. Călinescu, o Bogza, iar din generația mai tânără : Utan, Ion Brad, Al. Andrițoiu, Nichita inescu. Lirica feminină, care ocupă un aparte în volum, este reprezentată, ntre altele, de Otilia Cazimir, Maria us, Magda Isanos, Nina Cassian, V. umbaciu etc.

De remarcă că o dată cu această an-gie Eminescu își croiește pentru prima drum spre inimile cititorilor de limbă tugheză, într-o traducere efectuată

direct după originalul din limba română, de poeții Padua de Almeida, Jose San-tiago Naud și Francesco Parente. „Poet genial, cel mai autentic și universal din-tre poeții români și unul dintre ultimii mari romantici europeni, Mihail Eminescu reprezintă pentru România ceea ce re-prezintă Dante pentru Italia, Hugo pen-tru Franța și Pușkin pentru Rusia“ — citim în prezentarea care însoțește versurile lu-ceafărului poeziei românești.

Ilustrațiile volumului aparțin Ligiei Ma-covei, lui Mihai Vulcănescu și C. Pi-liuță. În volum sunt introduse de ase-menea reproduceri după tablourile lui Luchian, Th. Aman, Iser.

Așa cum este alcătuită, antologia oferă cititorului posibilitatea de a cunoaște unele dintre cele mai valoroase lucrări poetice ale literaturii noastre și-l va ajuta să cunoască mai bine poporul român, idealurile și sentimentele sale.

N. NICORĂ

a lucrat pentru cartea sa apărută la in-ceputul acestui an în Statele Unite, apol în Anglia.

Cu singe rece (In Cold Blood) — așa se intitulează cartea — este denumită de autorul ei un roman fără invenție sau, mai exact, un roman nebeletristic (a non-fiction novel). Capote spune că n-a făcut decit să transcrie ceea ce i s-a părut revelator din ce i-au spus nenunmărații săi interlocutori. Rolul scriitorului se apropie astfel de cel al anchetatorului sociologic.

Precedente există — și încă de mare succes. Unul din cele mai strălucite este cartea lui Oscar Lewis, Familia lui Sanchez, monografie socială sub forma unor

povestiri autobiografice culese într-un car-tier din Mexico-City.

Dar, spre deosebire de Lewis, Truman Capote și noua sa carte au devenit obiectul unor discuții contradictorii care continuă încă, deși au trecut mai bine de patru luni de la apariția volumului. Sprijinit de mulți critici și de o mare parte a opiniei publice, scriitorul profi-tă de fiecare atac ce se dă împotriva lui pentru a riposta, aducind noi ele-mente de studiu social și psihologic asu-pra problemei și pentru a preciza, așa cum a făcut-o și în numeroase inter-viuri, care a fost metoda sa de lucru pentru Cu singe rece.

Gabriele DOLGU

un război al manuscriselor

La un tribunal din Copenhaga a avut loc un proces neobișnuit, urmărit cu mare încordare de politicieni, istorici, lingviști și literați din țările scandinave. Tribunalul urma să stabilească dacă ho-tărârea adoptată anul trecut de Folketing (parlamentul danez), privind retrocedarea către statul islandez a unui mare număr de manuscrise și documente vechi de va-loare istorică, este valabilă sau dacă această hotărâre contravine constituției.

Manuscrisele în cauză au fost dăruite de episcopul islandez regelui Frederic al III-lea al Danemarcei sau cumpărate de bibliotecarul acestuia, Torfäus. Cea mai mare parte din manuscrise aparțin așa-numitei „Colecții Arnamagnaice“, a învățatului islandez Arni Magnusson. El a cumpărat aceste documente la începutul secolului al XVIII-lea, iar în anul 1730 le-a încredințat Universității din Copen-haga. Printre prețioasele documente se află Saga (denumirea legendelor nordice) lui Njal și Eigil, lucrarea istorică „Snorre Sturleson“, opera literară „Heimskringla“ și alte documente ale literaturii islandeze vechi.

În anul 1918 islandezii, obținându-și autonomia, au revendicat dreptul asupra acestor documente. Ei susțin că docu-mentele au fost duse la Copenhaga într-o vreme cînd regele danez era considerat și rege al Islandei, iar Universitatea din Copenhaga aparținea în același timp și islandezilor. Intrucit această situație s-a schimbat, documentele ar trebui, spun ei, să se întoarcă la locul lor inițial, și anume în Islanda.

După ani de discuții, Folketingul a aprobat în mai 1965 o lege prin care se recunoaște Islandei dreptul de a intra în posesia documentelor. Pe baza acestei legi ar trebui ca 1 700 de manuscrise ale

„Colecției Arnamagnaice“ să fie predate Universității din Reykjavik.

Se credea că, în urma adoptării acestei legi, disputele i se puneau, în sfârșit, capăt. Dar iată că consorțiul „Fundației Arna-magnaice“ nu a fost de acord cu hotărârea Folketingului. Consorțiul a con-estat valabilitatea legii și a hotărât să aducă în fața instanțelor judecătorești statul danez, acuzat de a fi încălcat articolul 73 din constituția daneză, ce interzice orice expropriere a bunurilor particulare care nu e făcută în interesul general. Potrivit acuzațiilor, parlamentul ar fi încălcat această prevedere, deoarece exproprierea documentelor nu se face în interesul general, iar o despăgubire este imposibilă, avînd în vedere valoarea inestimabilă a manuscriselor. Pe de altă parte, avocații statului obiectează că, avînd în vedere strînsa legătură ale „Fundației Arnamagnaice“ cu Universi-tatea din Copenhaga, nu poate fi vorba de o încălcare a proprietății private.

Tribunalul a stabilit că dreptul de pro-prietate asupra colecției de documente aparține statului și predarea lor nu încalcă cu nimic prevederile constituționale. În urma recursului pe care „Fundația Arnamagnaică“ intenționează să-l înainteze instanțelor judecătorești superioare, dis-puța manuscriselor va fi decisa de Tri-bunalul suprem. În capitala daneză se consideră că, în cel mai fericit caz, ho-tărîrea Tribunalului suprem ar surveni în anul viitor. Pînă atunci nu se va ști cu precizie dacă prețioasele documente se vor întoarce în Islanda sau vor rămîne pentru totdeauna la Copenhaga.

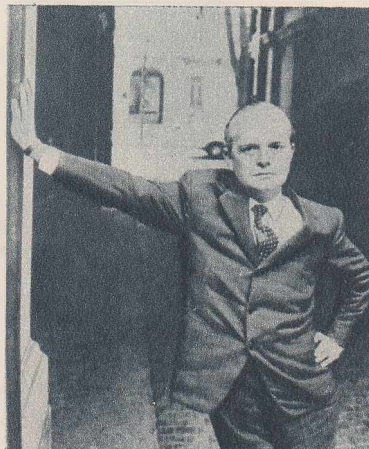
C. VARVARA

cinci ani de anchetă

uman Capote este unul din scriitorii americani cel mai prestigios. Obiceiul de a-și popula cărțile cu oameni d diformități fizice și psihice nu l-a iedicat să facă o literatură de bună fate, criticii și istoricii literari din ele Unite situîndu-l la loc de frunte tre scriitorii contemporani.

ictisit însă de propriul său gen, ro-cierul căuta altceva. Acest altceva l-a t, acum aproape șaptea ani, în ziare. înică 15 noiembrie 1959, puțin după ul noapții, undeva la o margine a sa- i Holcomb, în apropiere de Garden , în partea de apus a statului Kan-fuseră ucisii patru oameni : un fer- , Herbert Clutter, soția sa Bonnie , său Kenyon și fiica sa Nancy. Mol crimei : jefuirea unei închipuite case bani pe care Clutterii ar fi ținut-o ora de bancnote mari. Tot ce au t însă asasinii au fost 45 de dolari. seră induși în eroare de un pușcă-cu care împărțiseră celula. Prinși, ași Perry Smith și Richard Hickock recunoscut premeditarea crimei.

uman Capote a hotărît ca, pornind de această crimă abominabilă, să scrie orte cum nu s-a mai scris. Fără mag- on și fără carnet de note, bazîne doar pe memoria sa excepțională ine exersată, scriitorul a plecat la omb și a pornit o anchetă care a t cinci ani. A stat de vorbă cu fie- locuitor al Holcombului în parte, rudele și cu prietenii victimelor, cu doi ucigași, cu alți asasini cu care ca să le găsească asemănări și deose- cu judecătorii și avocați, cu gar- i și cu oamenii ce nu știau de vic-

Truman Capote.

tine și de criminali decît din ziare. O muncă de peste 16 ore pe zi, timp de cinci ani. Documentația strînsă umple azi, din podea pînă-n tavan, una din camerele locuinței newyorkeze a lui Truman Ca-pote.

Perry Smith și Richard Hickock au fost condamnați la moarte. Între data pro-nunțării sentinței și ziua executării ei au trecut cinci ani. Timp în care Capote

„lovituri de tun“ împotriva cotletelor

Un cotlet de porc, împachetat în ma-terial plastic, se află pe masă. Ca în-tero sală de operații, oameni de știință în halate albe îndreaptă „tunul electro-nic“ mobil și hidraulic — Betatronul — înspre pachetul de carne. O apăsare pe buton și, după cîteva secunde, cotletul iradiat cu raze beta este dus în alt laborator și pus sub microscop. Rezultatul : toate trichinele existente în carne înainte de experiență nu au supraviețuit razelor. Carne este acum comestibilă și — împachetată ermetic sau congelată — poate fi conservată chiar mai multe luni. Aceasta este una din multiplele cercetări întreprinse de un grup de 50 de oameni de știință vest-germani, care lucrează în 30 de laboratoare speciale, modern utilate, ale Institutului federal pentru cercetarea conservării alimentelor, din Karlsruhe.

Aproape toate alimentele pe care gos-podina le pune zilnic pe masă constituie obiecte de studiu în institutul din Karlsru-he. Carne, peștele, ouăle, fasolea, ma-zărea, castraveții, roșiile, merele, perele și cartofii — toate sînt cercetate în in-stitut pentru găsirea celor mai indicate metode de conservare. Biologi, bacte-riologi și chimiști participă la experiențe. Institutul din Karlsruhe urmărește găsirea unei metode pentru a menține alimentele proaspete cît mai mult timp. Există o

scară largă de posibilități, de la refri-gerare și congelare pînă la radierea cu raze ultraviolete, sterilizare sau conser-vare chimică. Cele mai recente metode sînt „împușcarea“ cu raze beta sau gamma și utilizarea razelor radioactive. Nu există o rețetă generală, fiecare ali-ment reacționînd diferit la respectivele tratamente.

Institutul este foarte solicitat și de că-tre industria alimentară vest-germană.

Tot institutul preia cercetările în cazul unor reclamații făcute de persoane par-ticulare, bunăoară de gospodine. De exem-ple, în ce privește ouăle stricate scurt timp după cumpărare. După multe expe-riențe, institutul din Karlsruhe a reușit să stabilească în cele din urmă motivul stricării premature. Din o sută de ouă, cel puțin 14 se stricaseră după numai cîteva zile, deoarece fuseseră spălate. Cercetătorii vest-germani au descoperit că o dată cu operațiunea de spălare pătrund bacterii de putrefacție prin porii cojii calcaroase și strică ouăle. Între timp au fost dezvoltate în R.F.G. diferite metode pentru a aduce pe piață ouăle curate și totuși lipsite de bacterii.

Ito ULRICH
(DaD)

O ținută modernă pentru litoral—1966

